Муркаш район хаçачĕ

Çĕнтерӳ ялавĕ

1944 çулхи çу уйăхĕн 5-мĕшĕнченпе тухать

50 (8116) № ✻ Шăмат кун, 2013 çулхи утă (июль) уйăхĕн 13-мĕшĕ ✻ Хакĕ ирĕклĕ

Хастарлăхĕ иксĕлми

Ирхи 5 сехет çурă. Чылайăшĕ тутлă ыйхăра. Муркаш почтамчĕн сортировка уйрăмĕнче вăй хуракансем вара ĕçе кӳлĕннĕ ĕнтĕ. Ара, Етĕрнепе Муркаш районĕсенчи подписчиксем валли çыхăну уйрăмĕсем тăрăх валеçме район хаçачĕсене, республика изданийĕсене, çырусемпе бандерольсене, посылкăсене 8 сехетчен шутласа уйăрса тухма ĕлкĕрмелле вĕт-ха.

Ĕç калăпăшĕ те пĕчĕкех мар. Район хаçачĕсен пĕрлехи тиражĕ кăна 9 пин экземпляр ытла, кунсăр пуçне республикăри хаçат-журнал кунсерен 5 – 7 пин экземпляр килет, заказлă тата ахаль çырусем пĕршер пине яхăн. Механизаци çук, пĕтĕмпех алă вĕççĕн шутласа уйăрас пулать.

Эсир сăн ӳкерчĕкре куракан Антонина Даниловăпа Елизавета Чернова сортировщицăсем хăйсен тивĕçне ответлăха туйса пурнăçлаççĕ. Йывăр тесе нăйкăшма хăнăхман вĕсем.

В. ШАПОШНИКОВ сăн ӳкерчĕкĕ.

Ыран – Раççей почтин кунĕ

ПОЧТА ÇЫХĂНĂВĔН ХИСЕПЛĔ ĔÇЧЕНĔСЕМ ТАТА ВЕТЕРАНĔСЕМ!

Сире професси уявĕпе – Раççей почтин кунĕ ячĕпе чĕререн саламлатăп!

Почта çĕршер çул хушши çынпа уйрăлми тачă çыхăннă, чи массăллă та пурте усă курма пултаракан çыхăну тĕсĕсен социаллă пысăк пĕлтерĕшлĕ функцине пурнăçлать.

Информаци технологийĕсемпе усă курни почтăна хăйĕн клиенчĕсене паракан услугăсен шутне чылай хут ӳстерме май пачĕ. Паянхи почта вăл – пĕр-пĕринпе хутшăнмалли хатĕр кăна мар, экономикăн пĕлтерĕшлĕ пайĕ те.

Почта ĕçченĕсен пысăк профессионализмĕ тата производство процесне кирлĕ пек йĕркелени Чăваш Ен почта çыхăнăвĕн ĕçне-хĕлне малашне те ăнăçлă туса пыма май парасса шанса тăратăп.

Почта ĕçченĕсемпе ветеранĕсене чун-чĕререн çирĕп сывлăх, ĕçре ӳсĕмсем, телей тата ăнăçу сунатăп.

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил ИГНАТЬЕВ.

ПОЧТĂН ХИСЕПЛĔ ЕÇЧЕНĔСЕМ ТАТА ÇАК ĔÇĔН ВЕТЕРАНĔСЕМ!

Сире пурне те хăвăрăн професси уявĕпе – Раççей почтин кунĕ ячĕпе саламлатăп.

Эсир район çыннисем пурнăçран пĕр утăм та ан юлчăр тесе тимлетĕр: тĕрлĕрен хаçат-журнал çырăнтаратăр, вĕсемпе вăхăтра тивĕçтерсе тăратăр. Районта, республикăра, Раççейре, тĕнчере пулса иртекен хыпарсене вулакансем патне çитеретĕр. Çавăн пекех çынсене савăнăç кӳретĕр: эсир илсе пыракан çывăх çынсемпе тăвансен саламĕсене, çырăвĕсене, парнисене кашни килтех хавас.

Пурнăç улшăннăçемĕн эсир паракан пулăшусен шучĕ те ӳссех пырать: пенси укçине вăхăтра паратăр, Интернет çыхăнăвĕпе, ытти тĕрлĕрен тӳлевлĕ пулăшусемпе тивĕçтеретĕр çынсене.

Тавах сире хăвăрăн тивĕçĕре чун-чĕре хушнă пек пурнăçланăшăн, районăн социаллă пурнăçĕпе экономика аталанăвĕшĕн тăрăшнăшăн.

Пурсăра та çирĕп сывлăх, телей сунатăп. Ĕçĕрсем яланах ăнса пыччăр. Çемйĕрсенче килĕшӳпе юрату, тату пурнăç пултăр.

В. АНАНЬЕВ, район администрацийĕн пуçлăхĕн тивĕçĕсене пурнăçлаканĕ.

Почтăн хисеплĕ ĕçченĕсем!

Сире професси уявĕпе мĕн пур кăмăлтан саламлатпăр. Кулленхи ĕçре ӳсĕмсем, çемйĕрсенче килĕшӳпе тăнăç пурнăç сунатпăр.

«Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçата вулакансем хушшинче сарассипе малашне те çине тăрса ĕçлессе шанатпăр. Район хаçачĕн тиражĕ çуллен ӳссе пыни çакна çирĕплетет те.

Тепĕр хут уяв ячĕпе саламлатпăр! Телейлĕ пулăр!

Райхаçат ĕçченĕсем.

Университиадăра

Ăнăçлă ăмăртаççĕ

Иртнĕ шăмат кун Хусанта уçăлнă Универсиадăра чăваш хĕрĕсем ăнăçлă ăмăртаççĕ.

Июлĕн 7-мĕшĕнче Алина Прокопьева 10 пин метра чупса кĕмĕл медаль çĕнсе илчĕ. Наталья Пучкова вара пиллĕкмĕш вырăна тухрĕ.

Июлĕн 10-мĕшĕнче Ирина Юманова 20 километра утса кĕмĕл медале тивĕçрĕ.

Пирĕн Вера Соколова та медаль çĕнсе илме пултаратчĕ. Вăл та малтисен йышĕнче пынă. Анчах ăна виçĕ хутчен асăрхаттарнă хыççăн дистанцирен кăларнă.

Марина Пандакова хăйне япăх туйнăран старта тухаймарĕ.

Асăннă 20 километра утса малти вырăнсене пурне те Раççей хĕрĕсем йышăннă. 1-мĕшне – Мордва Республикинчи Анися Кирдяпкина, 2-мĕшне – пирĕн Ирина Юманова, 3-мĕшне – Челябинскри Лина Бикулова. Çапла вара команда йышĕнчи пĕтĕмлетӳпе те Раççей хĕрĕсем ылтăн медале тивĕçнĕ. Çав шутра – пирĕн Вера Соколова та.

Июлĕн 12-мĕшĕнче Алина Прокопьева çурма марафона (21 км та 97,5 м) чупса кĕмĕл медаль çĕнсе илчĕ.

Саламлатпăр, малалли стартсенче ăнăçусем сунатпăр!

Тăлăх ачасем пулăшусăр юлмĕç

Указ

Кăçалхи июлĕн 10 мĕшĕнче Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев «Чăваш Республикинче тăлăх ачасене тата ашшĕ-амăшĕн асăрхавĕсĕр юлнă ачасене хӳтĕлес сферăра патшалăх политикине пурнăçламалли хушма мерăсем çинчен» 68 № Указа алă пуснă. Вăл официаллă майпа пичетлесе кăларнăранпа 10 кун иртсен вăя кĕрет.

Документăн тĕп тĕллевĕ – тăлăх тата ашшĕ-амăшĕн ăшшисĕр юлнă ачасене вырнаçтарма, воспитани илме, вĕсене пăхса ӳстерме çемьесене илме меллĕрех майсем туса парасси. Ку енĕпе тĕллевлĕ мерăсем пăхса хунă. Çавăнпа пĕрлех граждансем ачасен çак категорийĕ çинчен калакан информаципе усă курмалли майсене анлăлатмалла, опекăпа попечительлĕх ĕçхĕлĕн пахалăхне, ачасене социаллă пулăшу, медицина пулăшăвĕ парассине лайăхлатмалла.

Республикăра ача усрава илнĕ граждансене пĕр хут укçан паракан пособи çинчен калакан саккуна улшăнусем кĕртме сĕннин пĕлтерĕшĕ пысăк. Вĕсемпе килĕшӳллĕн çак вăхăтченхи 300 пин тенкĕпе танлашакан тӳлеве 375 тенкĕ таран пысăклатаççĕ. Çавăн пекех усрава илнĕ ачашăн уйăхсерен тӳлесе тăракан пособи виçи те пысăкланать.

Асăннă указ граждансем тăлăх тата ашшĕ-амăшĕ пăхман инвалид ачасене усрава илес тĕлĕшпе хушма условисем йĕркелеме пулăшма тивĕç.

Н. ДМИТРИЕВ.

Районта

Диплома тивĕçнĕ

Кăçалхи июлĕн 9-мĕшĕнче ытти муниципалитет йĕркеленĕвĕсемпе пĕрле Муркаш район администрацине те регионсем хушшинчи «Регионсем – килĕштерсе ĕçлессин чикки çук» XX выставкăна активлă хутшăннăшăн Чăваш Республикин экономика аталанăвĕн, промышленноç тата суту-илӳ министерстви Диплом парса хавхалантарнă.

Аса илтеретпĕр, выставка Шупашкарта «Контур» заводăн суту-илӳпе выставка центрĕнче июнĕн 20 – 23-мĕшĕсенче ĕçленĕччĕ. Муркашсен экспозицийĕнче «Сеспель» предприяти, Муркашри кирпĕч завочĕ, Муркашри чăх-чĕп фабрики, «Сежина» общество тата ыттисем хăйсемпе, туса кăларакан продукципе туллин паллаштарнă.

Хамăр инф.

Çыхăнусем

Юсав центрĕ уçасшăн

Июлĕн 9-мĕшĕнче Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев Тĕп Азипе Раççейăн «Сименс АГ» вице-президенчĕпе, «Сименс» компанин президенчĕпе Дитрих Меллерпа тĕл пулнă. Унта республика Правительствин ытти ответлă ĕçченĕсем те хутшăннă. Сумлă хăна республикăна ĕçлĕ визитпа килнĕ.

Калаçăва хутшăнакансем медицина, электротехника тытăмĕнчи ыйтусене сӳтсе явнă. Дитрих Меллер хăйĕн сăмахĕнче Чăваш Республики лайăх аталанса пыракан регионсен шутĕнче пулнине палăртнă, «Сименс» компанишĕн республика инвестици хывма тата таварсене вырнаçтарма май паракан стратеги пĕлтерĕшлĕ объект шутланнине каланă. Çавăн пекех вăл çамрăксене инженер профессине алла илме явăçтаракан политикăна ырланă.

Килнĕ хăна республикăри сывлăх сыхлавĕн тытăмне те пысăк тимлĕх уйăрнă. Çитес вăхăтра вĕсем медицина хатĕрĕсене юсама центр хута ярасси çинчен те калаçу хускатнă. Компани президенчĕ центрта медицина персоналне вĕсем туса кăларакан хатĕрсемпе ĕçлеме вĕрентекен вырăн та уçасшăн.

Саламлатпăр

Шуркасси ялĕнче пурăнакан **Геннадий Михайлович БАРДАСОВА** 80 çул тултарнă ятпа ăшшăн саламлатпăр. Вăрăм ĕмĕр, çирĕп сывлăх, канлĕ ватлăх сунатпăр.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ Клава, кинĕ Оля, Вова, Евăпа Саша, Аня, Манефа.

Хаклăран та хаклă çыннăмăра, юратнă мăшăра, аннене, асаннене, ырă кăмăллă кукамая, ват кукамая, хунямана, çывăх тăвана – Çĕньял Муркаш ялĕнче пурăнакан **Роза Захаровна СКВОРЦОВĂНА** 80 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Чăваш сурпанĕ пек вăрăм ĕмĕр, çăл куç пек тапса тăракан вăй-хăват, çирĕп сывлăх тата иксĕлми телей сунатпăр. Эсир аттепе иксĕр пурри – питĕ пысăк пуянлăх, савăнăç, телей. Турри сире малалла пурăнма татах та вăй-хал парнелетĕр, чир-чĕртен упраса тăтăр. Эпир сире пурте юрататпăр, хисеплетпĕр, сирĕнпе мухтанатпăр. Тавтапуç сире пуриншĕн те.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, хĕрĕпе кĕрӳшĕ, ывăлĕсемпе кинĕсем, мăнукĕсем, кĕçĕн мăнукĕсем, çывăх тăванĕсем.

Чи хаклă çыннăмăра – аннене, хунямана, мамака – Сосновка ялĕнче пурăнакан **Раиса Григорьевна НИКИТИНĂНА** 80 çул тултарнă ятпа чун-чĕререн саламлатпăр. Ырлăх-сывлăх, иксĕлми телей, вăрăм кун-çул, канлĕ ватлăх сунатпăр. Турри вăй-хал парса тăтăр, чир-чĕртен упратăр. Эсĕ пирĕншĕн – хĕвел çути, чун уççи. Эпир сана юрататпăр, санпа мухтанатпăр, сана хисеплесе çĕре çити пуç таятпăр.

Саламлаканĕсем: 2 ывăлĕ, 2 кинĕ, 5 мăнукĕ, тăванĕсем, пускилĕсем.

Пирĕн юратнă çыннăмăра – Кашмаш ялĕнче пурăнакан **Клава Апполинаровна ПЕРЛОВĂНА** 55 çул тултарнă ятпа пур кăмăлтан ăшшăн саламлатпăр. Пире татах нумай çул савăнтарса пурăнма вăрăм ĕмĕр, çирĕп сывлăх, пур çĕрте те ăнăçу сунатпăр. Эпир сана пурте юрататпăр, хисеплетпĕр. Умри çулу санăн яланах анлă та çутă, такăр пултăр. Эпир санпа мухтанатпăр, эс пурришĕн савăнатпăр.

Саламлаканĕсем: хĕрĕсемпе кĕрӳшĕсем, ывăлĕ, мăнукĕсем, тăванĕсем.

Июлĕн 14-мĕшĕ – Раççей почтин кунĕ

Ответлă ĕçĕн хастар ĕçченĕсем

Ыран федераци почта çыхăнăвĕн Чăваш Республикинчи управленийĕн Муркаш почтамчĕн коллективĕ хăйсен професси уявне – Раççей почтин кунне паллă тăвать. Мĕнпе сывлать, мĕнле пурăнать, пĕтĕмĕшле мĕнле кăтартусемпе кĕтсе илет уява коллектив? Çавăн пирки каласа пама ыйтрăм Муркаш почтамчĕн пуçлăхне Нина ПРАВДИНĂНА.

– Нина Игнатьевна, пĕлетĕп, эсир туса пыракан ĕç нумай енлĕ те кăткăс, унăн пĕлтерĕшĕ те пысăк. Коллектив умри задачăсене мĕнле татса парать-ха, пĕрремĕш çур çула вĕçленĕ май мĕнлерех кăтартусемпе кĕтсе илетĕр хăвăрăн професси уявне?

– Уяв уявах. Пирĕн пурин те паян кăмăл-туйăм çĕкленӳллĕ. Ăнсăртран теместĕп. Сăлтавĕсем те çук мар. Акă июлĕн 5-мĕшĕнче республика шайĕнче пĕрлехи канашлу иртнĕччĕ. Федераци почта çыхăнăвĕн Чăваш Республикинчи управленийĕн ертӳçин тивĕçĕсене пурнăçлаканĕ Владимир Тимофеев кăтартуллă ĕçлесе пыракан почтамтсен коллективĕсене ырăпа палăртрĕ. Вĕсем хушшинче Муркашсене пĕрремĕш асăнни хăех пирĕн ĕçе пысăка хурса хакланине çирĕплетет.

Чăннипех те ĕнтĕ пĕрпĕрне ăнланса ĕçлесе пынипе коллектив кăçалхи пĕрремĕш çур çулти план-заданисене чыслăн пурнăçлама пултарчĕ. Иртнĕ çулхи çав вăхăтрипе танлаштарсан хамăрăн клиентсене услугăсемпе тивĕçтерессин тата тĕрлĕ тавар сутассин калăпăшне 7 процент ӳстерме пултартăмăр. Почта çыхăнăвĕн уйрăмĕсенче çынсене куллен кирлĕ таварсем, лотерея билечĕсем сутассипе нихăçанхинчен те ӳсĕмлĕрех ĕçлерĕç. Халăха кăçалхи иккĕмĕш çур çул валли хаçат-журнал çырăнтарас тĕлĕшпе плансене тираж енĕпе те, тупăш илес енĕпе те ирттерсе тултартăмăр.

Май килнипе усă курса периодика изданийĕсемпе туслă пулма тăрăшакан клиентсене пысăк тав сăмахĕ калас килет. Ку енĕпе Муркашсем – республикăра та малтисенчен пĕрисем.

Почта çыхăнăвĕ паянхи кун та миллионшар çыннăн коммуникацин меллĕ те шанчăклă хатĕрĕ пулса юлать. Урамра 30 градус сивĕ-и е çумăр лӳшкет, чăтма çук шăрăх е чĕркуççи таран пылчăк – кирек епле условисенче те Раççей почти хăйĕн тивĕçне пурнăçлатех, адресатсем патне çитетех. Халĕхи чи çĕнĕ çыхăну мелĕ те чăхăмлама, авари сотовăй е спутник çыхăнăвне стройран кăларма, Интернета сӳнтерме пултарать. Патшалăх почтишĕн кăна ку вăл сăлтав мар: кирек мĕн пулсан та почта ĕçлĕ, çырусем те адресатсем патне çитĕç.

– Чи кăтартуллă, ыттисемшĕн тĕслĕх пулса тăракан коллективсене уяв умĕн ятран асăнсан та ытлашши мар пулĕ?

– Вĕсем пирĕн сахал мар. Тĕрĕссипе вĕсенчен килет те ĕнтĕ пĕрлехи ăнăçу та. Акă илер-ха почта çыхăнăвĕн Етĕрне районĕнчи Мăн Явăшри уйрăмне. Коллектива Галина Алексеева ертсе пырать. Кунти çыхăну ĕçченĕсем кварталсерен плансене 135 – 138 процент пурнăçлама вăй çитереççĕ. Чыспа хисепе тивĕçнисем хушшинчех почта çыхăнăвĕн Етĕрне районĕнчи Пушкăртри (ертӳçи Надежда Гаврилова), Засурскинчи (Валентина Айватрова), Ирçери (Татьяна Кузьминых), Урпашри (Ольга Ильина), Кивĕ Тинкешри (Любовь Андреева), Муркашри (Эльвира Репина) уйрăмĕсем. Çавăн пекех Етĕрне районĕнчи Чирĕккассинчи (Лариса Петрова), Янăмри (Альбина Чернова), Муркаш районĕнчи Ярапайкассинчи (Людмила Жирнова), Шурчари (Алена Антонова), Ваçкассинчи (Августина Степанова), Шетмĕпуçĕнчи (Альбина Павлова), Ярославкăри (Тамара Сиротина), Йӳçкассинчи (Эльза Алексеева) çыхăну уйрăмĕсем те ырă ята тивĕçлĕ.

– Нина Игнатьевна, уяв умĕн тĕрлĕрен наградăсене тивĕçнисем те пулчĕçех пулĕ?

– Ку çаплах. Почта çыхăнăвĕн Кивĕ Тинкешри уйрăмне ертсе пыракан Любовь Андреева почта услугисен рынокне аталантарассипе çине тăрса ĕçленĕшĕн тата Раççей почтин кунĕ ячĕпе «Раççей почти» федераци патшалăх унитарлă предприятин Хисеп грамотине, Муркашри уйрăм почтальонĕ Юрий Гордеев «Раççей почти» федераци патшалăх унитарлă предприятин Тав хутне тивĕçрĕç. Почта çыхăнăвĕн Чăваш Республикинчи управленийĕн Тав хучĕсене илнисем хушшинче Йӳçкасси уйрăмĕнчи Валентина Анисимовăпа Кивĕ Тинкеш уйрăмĕнчи Елена Ефимова почтальонсем. Сăмах май Валентина Егоровна ответлă та халăхшăн пĕлтерĕшлĕ почтальон ĕçĕнче 32 çул тăрăшать. Çамрăксен районти уявĕнче Муркаш почтамчĕн ертсе пыракан экономисчĕ Ирина Павлова район администрацийĕн пуçлăхĕн Тав хутне илме тивĕç пулни нумай çамрăксене татах тăрăшарах ĕçлеме хавхалантарать.

Пирĕн патра вăй хуракансем ĕçре тăрăшуллă пулнипе пĕрлех коллективăн общество пурнăçне те активлă хутшăнаççĕ. Акă Шетмĕпуçĕнчи уйрăм пуçлăхне Альбина Павловăна, Етĕрнери уйрăм пуçлăхĕн çумне Полина Коноваловăна тава тивĕçлĕ ĕçшĕн тата профсоюз ĕçĕ-хĕлĕнче хастар пулнăшăн çыхăну ĕçченĕсен профсоюзĕн республикăри комитечĕн Хисеп грамотипе наградăланă. Муркаш почтамтĕнче вăй хуракансен профсоюз комитечĕн председательне Нина Аргандеевăна вара профсоюз организацийĕсен Чăваш Республикинчи канашĕн Хисеп грамотине парса чыс тунă.

– Кирек епле коллективра та унччененех çирĕпленнĕ ырă йăлайĕркесем пурах. Вĕсем те пĕрлехи кăмăл-туйăм, ĕçри тăрăшулăх çине витĕм кӳреççех. Кун пирки мĕн каласа пама пултаратăр хаçат вулакансене?

– Уççăнах калатăп. Хастартарах, пуçаруллăрах ĕçлеме коллективăн кăмăл пысăк. Федераци почта çыхăнăвĕн республикăри управленийĕ тăрăшнипе юлашки çулсенче почта çыхăнăвĕн уйрăмĕсенче кулленхи юсав ĕçĕсем сахал мар туса ирттернĕ, реконструкци тунă, çĕнĕ оборудовани вырнаçтарнă. Ĕç условийĕсем те лайăхланса пыраççĕ. Кăçалхи январĕн 1-мĕшĕнчен тытăнса ĕç укçине пурнăçланă ĕç калăпăшне кура тӳлеме тытăннă май унăн шайĕ палăрмаллах ӳсрĕ. Иртнĕ çулхи çав вăхăтрипе танлаштарсан халĕ вăл вăтамран 4 пин тенкĕ пысăкрах.

Коллективлă килĕшӳре пăхса хăварнă пек пĕчĕк тупăшлă çемьесене çуллен пĕр уйăх шалăвĕ чухлĕ укçа уйăрса парса пурлăх тĕлĕшĕнчен пулăшатпăр. Почта ĕçĕн ветеранĕсене çулленех Çĕнтерӳ кунĕпе, Раççей почтин кунĕ ячĕпе саламласси ырă йăлана кĕнĕ. Халĕ те Раççей почтин кунĕ ячĕпе 129 пенсионера пурлăх тĕлĕшĕнчен хавхалантарма май тупрăмăр. Ку ытла 15 çултан кая мар почта системинче ĕçлесе пенсие тухнисем.

Çавăн пекех коллективлă килĕшӳре çыхăну ĕçченĕсен профсоюзĕн республикăри комитечĕ çывăх тăванĕсене юлашки çула ăсатма пулăшассине те пăхса хунă. Вĕсене 3-шер пин тенкĕрен кая мар уйăрса паратпăр. Кунсăр пуçне пулăшу кирлисене вара 10 пин тенкĕ таран çур çуллăха процентсăр кредит та парса пулăшатпăр.

Раççей почти çамрăксене вĕренме, аслă пĕлӳ илме пур майсене те туса пама тăрăшать. Тӳлевлĕ вĕренӳ отпускĕсем паратпăр. Апла пулин те 30 çула çитмен çамрăксем пирĕн патра 21,5 процент кăна-ха. Коллективра вара 206 çын. Çавăнпа та çамрăк кадрсене çыхăну ĕçне явăçтарасси пирĕн пысăк пĕлтерĕшлĕ задачăсенчен пĕри пулса тăрать.

– Пурнăç пĕр вырăнта тăмасть. Хăвăр ĕçĕрти ырă улшăнусене палăртса хăварсамăр?

– Хăвăрт çĕнелсе улшăнса пырать почта çыхăнăвĕн ĕçĕ-хĕлĕ те. Унччен кам шухăшлама пултарнă-ха акă çĕр-шывăн пĕр кĕтесĕнчен ярса панă укçа переводне тепĕр кĕтесре пĕр сехет хушшинче илме пултарасса?

Раççей почтин тĕп задачисем – рынок ыйтăвĕсене туллинрех тивĕçтересси, клиентсене паракан услугăсен пахалăхне лайăхлатса пырасси, корреспонденцисене адресатсем патне çитерессине хăвăртлатасси. Умри малашлăхри задачăсем шутĕнче вара – Интернет урлă сутă тăвассине анлăн йĕркелесси, çынсене электрон услугисемпе, укçа-тенкĕ парас-илес ĕçе туллин тивĕçтересси. Çывăх вăхăтрах почта çыхăнăвĕн уйрăмĕсенче патшалăх тата муниципалитет услугисене тивĕçтерессине йĕркелеме хатĕрленетпĕр. Опыт пур, Мари Республикинче ку енĕпе ăнăçлă ĕçлесе пыраççĕ.

– Нина Игнатьевна, хамăр калаçăва вĕçленĕ май юлашкинчен тата мĕн каласа хăварас кăмăлăр пур?

– Эпир, почта çыхăнăвĕн ĕçченĕсем, пирĕн ĕç епле ответлă та пысăк пĕлтерĕшлĕ пулнине, паянхи ĕçе ырана хăварма май çуккине аван ăнланатпăр. Малашне те çыру-корреспонденцисемпе периодика пичечĕн изданийĕсене кашни адресат, подписчик патне вăхăтра çитерме тăрăшăпăр. Пенсионерсене пенсие вăхăтра тивĕçтересси те пирĕн тĕп тивĕç шутĕнчех. Раççей почтин ыйтнисене тивĕçтерсе çыхăну уйрăмĕсенче малашне те клиентсене кăмăллă кĕтсе илсе вĕсен мĕн пур ыйтăвĕсене хăвăрт та пахалăхлă татса парассишĕн çине тăрăпăр. Тухса çӳреймен ватăсене килĕсенчех кирлĕ таварсемпе тивĕçтерĕпĕр. Яланхи пекех вĕсен кулленхи пурнăçпа çыхăннă вуншар ыйтăвне татса пама пулăшăпăр. Вĕсем вара сахал мар, эсир ăна лайăх пĕлсе тăратăр.

Пирĕн ĕç-хĕл пур чухне куранса та каймасть. Анчах та кашни çыннăн пурнăçĕ мĕнле майпа та пулин почтăпа çыхăннă. Çавăнпа та Муркашпа Етĕрне районĕсенче пурăнакансене çапла чĕнсе каласшăн: нумай чухне конкуренцие çĕнтерме чăннипех те кĕрешме тивет. Хăвăрăн ку е вăл тăвăра татса панă чухне яланах Раççей почти майлă йышăну тума тăрăшăр.

Почта çыхăнăвĕн хаклăран та хаклă ĕçченĕсем, ĕç ветеранĕсем, пирĕн клиентсем, хаçат-журнал çырăнса илекенсем! Пурсăра та сире çитсе килекен Раççей почтин кунĕ ячĕпе чунчĕререн саламлатăп, ырлăхсывлăх, телей, ĕçре ăнăçу, çитĕнӳсем, пурнăçра телей сунатăп.

В. ШАПОШНИКОВ калаçнă.

Йышлă çемье – туслă çемье

Çапла шутлаççĕ эсир сăн ӳкерчĕкре куракан Надежда Юрьевнăпа Вячеслав Лаврентьевич Грачевсем. Вĕсем Муркашран, Вячеслав Муркашри пушар чаçĕнче вăй хурать. Июлĕн 3-мĕшĕнче республика Пуçлăхĕ Михаил Игнатьевич Мăн Сĕнтĕрте информаци культурăн çĕнĕ центрне уçнă ятпа ирттернĕ савăнăçлă мероприятие хутшăннăччĕ. Çавăн чухне Михаил Васильевич Грачевсене çемьере виççĕмĕш ача çуралнă ятпа саламларĕ, ача амăшĕн (çемье) республика капиталĕн сертификатне парса чыс турĕ.

В. ШАПОШНИКОВ сăн ӳкерчĕкĕ.

Райадминистрацире

Хисеп грамотипе наградăланă

Район администрацийĕн 2013 çулхи июнĕн 26-мĕшĕнчи 693 № йышăнăвĕпе çаксене район администрацийĕн Хисеп грамотипе наградăланă:

1. Çитĕнекен ăрăва вĕрентсе воспитани парассипе тунă çитĕнӳсемшĕн тата нумай çул хушши тăрăшса вăй хунăшăн:

– **Римма Владиславовна ПРОКОПЬЕВĂНА,** Мăн Хураçка шкулĕн математика учительне;

– **Вера Алексеевна ФЕДОТОВĂНА,** 29 № «Незабудка» ача сачĕн заведующине.

2. Ял хуçалăх продукцине тирпейлекен отрасльте нумай çул хушши тăрăшса вăй хунăшăн – **Алина Георгиевна ВАСИЛЬЕВĂНА,** чикĕллĕ яваплăхлă «Молочный завод «Моргаушский» обществăн тĕп бухгалтерне.

3. Районти пĕчĕк тата вăтам предпринимательствăна аталантарма тӳпе хывнăшăн – **Владимир Дмитриевич ПАЛАДЬЕВА,** уйрăм предпринимателе.

4. Ĕçре çитĕнӳсем тунăшăн тата обществăлла ĕçе активлă хутшăннăшăн:

– **Светлана Николаевна ДАШКОВĂНА,** 3 № «Солнышко» ача сачĕн воспитательне;

– **Алина Александровна ДИМИТРИЕВĂНА,** Йӳçкассинчи информаципе культура центрĕн ялти библиотека заведующине;

– **Наталья Алексеевна МИХАЙЛОВĂНА,** Тойкилтĕ шкулĕн директорĕн вĕрентӳпе воспитани парас енĕпе çумне;

– **Антонина Михайловна МИХЕЕВĂНА,** И.Н. Ульянов ячĕллĕ Чăваш патшалăх университечĕн студентне;

– **Алина Валерьевна НИКОЛАЕВĂНА,** районти тĕп больницăн референт секретарьне;

– **Алина Владимировна НИКОЛАЕВĂНА,** «Моргаушское» пурăнмалли çурт-йĕрпе коммуналлă хуçалăх муниципаллă унитарлă предприятин бухгалтер-кассирне;

– **Ольга Юрьевна ПРОКОПЬЕВĂНА,** 27 № «Путене» ача сачĕн воспитательне;

– **Ирина Арсентьевна ЯКОВЛЕВĂНА,** Йӳçкасси шкулĕн музыка учительне.

Республикăра

Парăм чакать

Республика финанс министерствин даннăйĕсем тăрăх 2013 çулхи июлĕн 1-мĕшĕ тĕлне республика бюджетне налук тупăшĕ 8819,3 млн тенкĕ пухăннă. 2012 çулхи çав вăхăтрипе танлаштарсан ку вăл 5,5 процент нумайрах.

Уйрăм çынсен тупăшĕнчен илекен налук калăпăшĕ 2660,7 млн тенкĕпе (8,6 процент нумайрах) танлашнă. Таварсен акцизĕсенчен 1670,7 млн тенкĕ (10,7 процент) тупăш илнĕ. Организацисен тупăшĕнчен пуçтарăнакан налук 2384,2 млн тенкĕ пулнă, пĕлтĕрхи çав вăхăтринчен 10,4 процент чакнă.

Июлĕн 1-мĕшĕ тĕлне республика бюджетĕнчен 15193,3 млн тенкĕ (çулталăк планĕн 40,5 проценчĕ) тăкакланă. Вăл шутран социаллă политика валли – 3645,4 млн тенкĕ (47,4 процент), вĕренӳ сфери валли – 4224,2 млн тенкĕ (50,4 процент), сывлăх сыхлавĕ валли – 3108 млн тенкĕ (48 процент), наци экономики валли – 2244,9 млн тенкĕ (33,6 процент).

Чăваш Республикин патшалăх умĕнчи парăмĕ июлĕн 1-мĕшĕ тĕлне 7760,3 млн тенкĕпе танлашнă, çулталăк пуçламăшĕнчипе (10208,6 млн тенкĕ) танлаштарсан 2448,3 млн тенкĕ е 24 процент пĕчĕкленнĕ.

Конкурс

«Хăрушлăхсăр çĕр-шыв»

Раççей чрезвычайлă лару-тăру министерстви ӳкерчĕксен «Хăрушлăхсăр çĕр-шыв» конкурсĕ валли материалсем йышăнать. Конкурса Пĕтĕм Раççейри «Хăрушсăрлăх культури» вĕренӳ проекчĕпе килĕшӳллĕн ирттереççĕ.

Конкурса «Хăрушсăрлăх культури» проекта хутшăнакан вĕренӳ учрежденийĕсенче ăс пухакан 6 – 17 çулсенчи ачасем хутшăнма пултараççĕ. Ӳкерчĕксене кăранташпа, тĕслĕ кăранташсемпе, фломастерпа, гуашьпа, çуллă сăрăсемпе ӳкерме юрать. Темăсем: шывра хамăра мĕнле тытмалла, вăрманта пулнă чухне мĕнле правилăсене пăхăнмалла, пушар хăрушсăрлăхĕ, çул çинчи хăрушсăрлăх. Ӳкерчĕк А3 форматлă (420 мм х 297 мм) пулмалла.

Конкурса хутшăнма заявкăсене 2013 çулхи ноябрĕн 15-мĕшĕччен йышăнаççĕ. Тулли информацие конкурс сайтĕнче паллашма пулать.

Чăваш Ен информаци политикипе массăллă коммуникацисен министерстви.

Ял хуçалăхĕ

Сутлăх сĕт туса илекен хуçалăхсене – патшалăх пулăшăвĕ

Сутлăх сĕт туса илекен ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе агрофирмăсене, чикĕллĕ яваплăхлă обществăсене тата хресчен (фермер) хуçалăхĕсене Раççей Федерацийĕн тата Чăваш Республикин бюджечĕсенчен субсидилеççĕ. Палăртса хăвармалла, асăннă йĕркене уйрăм хушма хуçалăх тытакансем кĕмеççĕ. Субсиди уйăрас ĕçхĕл пирки тĕпленĕрех Чăваш Республикин ял хуçалăх министерствин финанспа кредит политикин пайĕн тĕп эксперт специалисчĕ О. МАКАРОВА каласа пама кăмăл турĕ:

– Асăннă пулăшăва тивĕçессинче – çирĕп йĕрке. Ял хуçалăх министерстви чи малтан сĕт пахалăхне, вăл шутра унти çу тата белок шайне пăхать, çавăн пекех çĕр ĕне пуçне миçе пăру илни те пысăк пĕлтерĕшлĕ. Çак тĕп кăтартусем вара иртнĕ çулхинчен пĕчĕк пулмалла мар. Енчен те хуçалăхсен кăтартăвĕсем Чăваш Республикин ял хуçалăх министерстви палăртнă ятарлă условисене тивĕçтерейменççĕ пулсан укçан уйăракан пулăшăва тивĕçеймеççĕ.

Районти ял хуçалăх производство вун пĕр кооперативĕ тата «Путь Ильича» агрофирма кăçалхи пĕрремĕш кварталта 1 пин те 483 тонна паха тата пĕрремĕш сортлă сĕт сутнă, 34 проценчĕ – паха сортли. Иккĕмĕш кварталта вара 1 пин те 115 тонна е 61 процент паха сортлă сĕт сутлăха ăсатнă. Хуçалăхсен ÿсĕмлĕ ĕçĕ, тăрăшулăхĕ курăмлă. Кунта асăннă агрофирмăна, Суворов яч. хис., Чкалов яч. хис., «Оринино», «Передовик» тата ытти хăш-пĕр хуçалăха ырăпа палăртмалла.

Субсиди калăпăшĕ, паллах, пахалăхлă сĕте сутлăха мĕн чухлĕ кăларнинчен килет. Çапла вара паха сортлă сĕте сутлăха ăсатнăшăн хуçалăхсем пĕр литршăн икĕ тенкĕ çурă ытла, пĕрремĕш сортшăн сакăр вунă пус ытла субсиди илеççĕ.

Çитес вăхăтра вара услови татах та çирĕпленет, 2015 çултан пуçласа паха сортшăн кăна субсидилеме палăртнă. Апла пулсан патшалăх хуçалăхсене пахалăхлăрах ĕçлеме хистет. Юлашки вăхăта илес пулсан хăш-пĕр хуçалăхсем пахалăхлăрах ĕçлес тесе ку тĕлĕшри оборудование çĕнетрĕç.

Енчен те Чăваш Республикин ял хуçалăх министерствине бухгалтери отчетне тăратман е панкрут йышăнăвĕ пур, е конкурс производстви пуçарнă пулсан ку хуçалăхсем пулăшăва тивĕçеймеççĕ.

Р. ИЛЛАРИОНОВА калаçнă.

Ĕçпе ырă ята тивĕçнĕ

Сăн ÿкерчĕкри ушкăн кулленхи ĕçре пултарулăхпа палăрса Пĕтĕм тĕнчери «Кто есть в мире кто» пысăк справочника кĕме тивĕç пулчĕ. Вĕсем – «Муркашри район тĕп больници» бюджет учрежденийĕн тĕп врачĕ Владислав Данилов, Нискасси шкулĕ çумĕнчи районти ача-пăча пултарулăх çурчĕн хушма вĕренÿ учрежденийĕн педагогĕ Маргарита Пушкарева, районти ача-пăча пултарулăх çурчĕн директорĕ Алевтина Рожкова, Муркаш шкулĕ çумĕнчи районти ача-пăча пултарулăх çурчĕн хушма вĕренÿ учрежденийĕн педагогĕ Людмила Митрофанова, Ярапайкасси шкулĕ çумĕнчи районти ача-пăча пултарулăх çурчĕн хушма вĕренÿ учрежденийĕн педагогĕ Александра Скворцова.

Пысăк хисепе тивĕçнине ĕнентерекен сертификата асăннă издани редакторĕ Елена Еремеева пачĕ.

– Эсир чăннипех те хăвăр ĕç-хĕлпе хăпартланма пултаратăр, – терĕ Елена Вячеславовна (сăн ÿкерчĕкре сулахайран виççĕмĕшĕ) асăннă ушкăна саламланă май.

Р. ИЛЛАРИОНОВА сăн ÿкерчĕкĕ.

«Ырă чун-чĕре парнеленĕшĕн Турра тав тăватăп»

Ĕç кунĕ вĕçленнĕренпе вăхăт самаях иртнĕ ĕнтĕ. Васкамасăр утрĕ З. Андреева килелле. Кăкăр ачи патне киле кайса килме тиврĕ. Хăй тепĕр çынна вăхăтра пулăшу панипе хĕпĕртесе кăмăллăн утрĕ ача-пăча тухтăрĕ.

–Засена, эп питĕ хытă ÿсĕртĕм. Эсир мĕншĕн пирĕн пата пымарăр, – хăйне хирĕç килекен амăшĕпе хĕр ача мĕн пур вăйран чупса пычĕ те, пĕчĕкскер, Зоя Алексеевнăна уринчен ыталаса илчĕ, хăйĕн чĕлхипе темĕн пакăлтатрĕ. Мăнтарăн ачи, вăл пĕлмест-ха чирлĕ ача патне тухтăра киле амăшĕн чĕнмеллине. Анчах чирлесен Зоя Алексеевна киле пырасса, вăл пырсан ачасем сываласса вара лайăх пĕлет.

Çак пĕчĕк тĕпренчĕкĕн амăшне те хăй вăхăтĕнче кипкере выртнинчен пуçласа мĕн çитĕниччене сахал мар медицина пулăшăвĕ пама тивнĕ Зоя Алексеевнăн. Шăп та лăп кăçал 40 çул çитет З. Андреева ача-пăча тухтăрĕнче ĕçлеме пуçланăранпа.

Çак таранччен вăл хăй çак çăмăл мар ĕçе суйласа илнĕшĕн ÿкĕнни пулнă-ши? Çук пулĕ. Паянхи пĕчĕк ачасен ашшĕ-амăшĕ те, аслашшĕ-асламăшĕ те – йăлтах Зоя Алексеевнăн «ылтăн» чĕрипе вăл паракан медицина пулăшăвĕ витĕр тухнăскерсем.

– Вĕсене пурне те паллатăп. Вĕсем те манпа кăмăллă. Çавăнпа мана çăмăл вĕсемпе, – тет Зоя Алексеевна хăй кун пирки.

Çынна ырă тăвас кăмăл вара унра мĕн ачаранах çирĕпленчĕ çав. Медицина ĕçченĕсен çемйинче çуралнăскер, вăхăтра панă пулăшу темрен те хаклине курса ÿсрĕ. Турай ял тăрăхĕнчи Уйкасри Алексей Иванович Иванов вăрçăра та санинструктор пулнăскер, кайран та Етĕрне (ун чух Советски районĕччĕ) районĕнче санэпидстанцинче ĕçлерĕ. Çынсене ерекен тĕрлĕ чиртен сиплес тесе чунне парса тăрăшатчĕ. Мăшăрĕ Ольга Александровна – акушеркăччĕ. Вăл вăхăтра ачасем нумай çуралатчĕç. Çавăнпа та амăшĕ çĕрле-тĕк çĕрле, ирпетĕк ирпе пулăшу пама тухса каятчĕ. 46 çул çапла акушеркăра, медсестрара тимлерĕ амăшĕ.

Пĕчĕк Зойăн та ашшĕпе амăшĕ пек пулас килетчĕ, çынсене пулăшас килетчĕ. Хăйпе пĕрлех ÿссе çирĕпленчĕ унăн çак шухăшĕ. 1966 çулта Турай шкулне кĕмĕл медальпе пĕтерчĕ те Чулхулари медицина институтне кайрĕ. Вăл çулхине 10 тата 11 класс пĕтернисем пĕрле шкултан тухнăран конкурс пысăк пулчĕ. Зойăн ĕмĕчĕ тулаймарĕ. Хĕр аптекăна ĕçе вырнаçрĕ. Вĕренес туртăм вара çулталăк хушшинче иксĕлме мар, ÿссех пычĕ. Тепĕр çулхине пуйăс çине ларса та курман хĕр Свердловск хулине чашлаттарчĕ. Çитрĕ, тупрĕ медицина институтне, вĕренме кĕчĕ. Тăрăшса вĕренчĕ хĕр. «З» пулсан стипенди пулманран кăна мар, чăн-чăн тухтăр пулас тесе тăрăшрĕ.

Йăмăкĕ те Алина Алексеевна Скворцова ашшĕпе амăшĕн, аппăшĕн çулĕпех кайрĕ: районти тĕп больницăра лаборанткăра ĕçлет.

Турă çырни те Свердловскрах çÿренĕ иккен. Пĕррехинче, 3 курс хыççăн яла таврăнсан, хĕр Свердловскра вĕреннине пĕлнĕ Алексей Андреев хĕр патне пычĕ. Вăл та унта службăра тăнă иккен. Çапла пĕр шкулта вĕренсе пĕр-пĕрне «асăрхама» ĕлкĕреймен çамрăксене Свердловск тăван ялта пĕрлештерчĕ. Пĕрре урамра курса калаçнă хыççăн каччă хĕртен урăх пĕр утăм та хăпмарĕ: Тепĕр 2 çултан çемье çавăрчĕç те – 5 курсра ача амăшĕ пулса тăчĕ Зоя. 1972 çулччĕ ун чух. Юратнă мăшăрĕ ку вăхăтра университетра истори уйрăмĕнчен вĕренсе тухса Турай шкулĕнче истори учителĕнче ĕçлетчĕ. Пулас тухтăра академи отпускне илтерттермерĕ Алексей Андреевич, хăй пăхрĕ 3 уйăхран кăшт иртнĕ хĕр ачине. Ара вĕренсе тухмалли те нумай юлманччĕ те-ха Зойăн.

1973 çулта вара Зоя Алесеевна районти тĕп больницăра педиатртра ĕçлеме пуçларĕ. Çавăнтанпа пĕр улшăнмасăр ирĕн-каçăн, çĕрне-кунне пăхмасăр, юратнă ĕçре вăл. Çак хушăра миçе çĕр ачана пулăшмарĕ пуль. Ача амăшĕсем тепĕр чух ачапа больницăна выртасшăн мар-çке. Килте те нихçан та ĕç пĕтмест вĕсен. Сахал пулнă-и тата çакăн пек çемьесене ачана укол тума çÿрени, ачасене килте сиплени. Миçе çĕр ачан амăшне канлĕх кÿмерĕ пуль вĕсен хĕр ачисемпе арçын ачисене чиртен сыватса.

– Кирек хăш вăхăтра та шăнкăравлăр, – тет Зоя Алексеевна яланах ача амăшĕсене. Кирлĕ пулсан ашшĕ-амăшне те пулăшу парать. Пĕррехинче çĕрле телефонта çамрăк хĕрарăм сасси илтĕнсе кайрĕ.

– Зоя Алексеевна, мана упăшка килтен хăваласа кăларса ячĕ. Мĕн тăвас? – йĕрет хĕрарăм.

Хĕрарăмăн 2 ача. Пĕри кăкăр та пăрахман-ха, тепри 2 çулта.

– Хам пата кил, – терĕ Зоя Алексеевна, нумай шухăшласа тăмасăр. Ара килте «тăман» кăларма пуçланă арçын та Зоя Алексеевна пăхса ÿстернĕскерех-çке.

2 кун хыççăн урăлнă упăшка арăмне шырама пуçларĕ. Мăшăрне киле илсе кайрĕ. Тепĕр 2 кунтан Зоя Алексеевна чăтса тăраймарĕ – кайрĕ çаксем патне, çамрăк арçынна пурнăç «лекцине» вуласа пачĕ. Калаçрĕ тухтăр арçынпа, ăнлантарчĕ. Çăлса хăварчĕ çемьене. Пĕрре кăна пулман вĕт ун пекки. Кама ăш сăмах калатчĕ, кама хăтăрса илме те тиветчĕ. «Мансăр пуçне вĕсене кам калать тĕрĕсне. Йăлт ман алă витĕр тухнăскерсем вĕт вĕсем. Кÿршĕ каламасть вĕт, куçран ÿкмест», – тет Зоя Алексеевна.

Çемьере вара яланах пыл та çу пулмасть çав. Çул çине сарнă вак чул çинче те малтан çуран та утма йывăр, велосипедпа та каяймастăн. Вăхăт иртнĕçемĕн çав чулсем пĕрпĕрин çумнерех вырнаçса якалса выртаççĕ, асфальт сарнă пекех пулса каять çул. Çемьери пурнăç та çаплах, хăнăхмалла пĕр-пĕрне. Кÿренсен каçарма та пĕлмелле. Кайран çав вăрçмалли сăлтав ним те мар пек туйăнать. Хĕрсе кайнă вăхăтра вара çемье саланасси патне те çитме пулать. Çулсем кайнăçемĕн вара çумри мăшăртан хаклă çын урăх çук та иккенне ăнланса илетĕн. Пĕрре уйрăлса кайсан каснă чĕлле çыпăçтараймастăн. Ун пеккине те тупаймастăн урăх. Тата ачасене амăшĕпе пĕрлех ашшĕ те кирлĕ. Арçынсен чунне те чултан туман пуль. Çапла шутлать Зоя Алексеевна.

Килте те мăшăрĕпе чашăктирĕк шăкăртаттарсан (камăн пулмасть пуль ун пекки) Зоя Алекссевна хăй те нихçан та килти «çÿпçапа» урама кăларни пулман. Нихăçан та ачасен умĕнче сив сăмах каламан упăшкине, ачасен куçĕнчен ÿкермен вăл мăшăрне. 5 ачине те вĕсем, иккĕшĕ те ĕçе юратаканскерсем, ĕçе хăнăхтарса ÿстерчĕç. Алексей Андреевич ял хуçалăхĕнче ĕçленĕ май (малтан парти райкомĕнче ĕçлерĕ, кайран нумай çул Ленин яч. хис. хуçалăха ертсе пычĕ) ир-ирех килтен тухса каятчĕ. Килти хуçалăх пĕтĕмпех мăшăрĕ çине тиенетчĕ. Зоя Алексеевна пĕчĕккĕн ачисене те ĕçе, пурнăçа хăнăхтарчĕ.

Анчах та пурнăç «ку хĕрарăм ырă кăмăллăскер, çынна нумай ырă тăвать, тĕкĕнес мар-ха ăна» темерĕ çав пурпĕрех. Çĕлен пек чашкăрса пыратчĕ те инкек сисмен çĕртен, ĕмĕр сипленейми суран хăваратчĕ. Тăшмана та сунма çук инкек курчĕ чи малтан Зоя Алексеевна. Медицина факультетĕнче вĕренекен аслă хĕрĕ Людмила 18 çултан иртсен йывăр чире пула çĕре кĕчĕ. Тамăкрах пурăнчĕ ун чухне амăшĕ. Мĕнле чăтрĕ пулĕ мăнтарăн амăшĕн чĕри?

2005 çулта мăшăрĕ Алексей Андреевич вăхăтсăр ĕмĕрлĕхех уйрăлса кайрĕ. Кĕçĕн хĕрĕ шкултан та тухманччĕ-ха ун чухне. Аслăраххисем университетра вĕренетчĕç. Аслă ачисем амăшне куçран вĕçертмерĕç ун чухне. Мĕн пĕчĕкрен çын хуйхине ăнланма, йывăр вăхăтра пулăшма вĕрентсе ÿстернĕскерсем амăшне мĕн тери йывăррине никамран лайăхрах ăнланатчĕç, ачисем вăй пачĕç амăшне.

Анчах инкек кунпах вĕçленмерĕ-ха. Тепĕр çултан амăшĕ лартнă çурт амăшĕ куçĕ умĕнче тĕппипех çунса кĕлленчĕ. Пурпĕрех çапса хуçаймарĕ пурнăç çирĕп чунлă, ăшă кăмăллă хĕрарăма. Çемьепе пĕрле кĕрсе тухмалăх çурт лартрĕç ялта. Ачисене ура çине тăратрĕ. Пурте аслă пĕлÿ илчĕç. Виçĕ хĕрĕ те халĕ банкра ĕçлеççĕ: иккĕшĕ Мускавра, тепри – Шупашкарта. Ывăлĕ те çĕр-шывăн тĕп хулинчех ĕçлет.

Нимĕнле инкек-синкек те хытараймарĕ, чуллантараймарĕ Зоя Алексеевнăн чунне. Хăйне усал тăвакана та чулпа перес йăла çук унăн.

– Çын манран пулăшу ыйтать пулсан ман ăна пулăшмаллах. Эп пулăшма пултарнă çĕртех пулăшманнипе вăл инкек-мĕн курас пулсан эп хама каçарма пултараймастăп, – тет вăл хăй кун пирки.

Çапла шутласах пулăшрĕ вăл хăйĕнчен пулăшу ыйтнă ют çынна та. Ытлашши ырă кăмăллă пулни тепĕр чухне хăйне хирĕçех килсе çапать. Шăп çапла пулса тухрĕ хальхинче. Хăй шанчăклă çын пулнăран çынсене те шанать, ĕненет вăл. Анчах та пурте тÿрĕ чунлă мар иккен. Суя çур пурнăç тенине тĕпе хурса пурăнакансем те пур иккен.

Апла пулин те урăхла пулма пултараймасть Зоя Алексеевна.

– Тав Турра мана çавăн пек ырă чун-чĕре панăшăн, – тет Зоя Алексеевна.

Çакăн пек тепĕр ен пур Зоя Алексеевнăн. Хăй суйма юратманскер, çапла тăвакансене вара вăл каçарма пултараймасть.

– Телейлĕ-и эсир, – тесе ыйтсан ним шухăшласа тăмасăрах вăл çапла хуравларĕ:

–Телейлĕ. Телей вăл – сывлăх, ача-пăча пурри, вĕсем тĕрĕс-тĕкел пулни, ачасен савăнăçĕ, вĕсем телейлĕ пулни. Çухатас марччĕ вĕсене.

Çак пысăк телее каярахпа мăнуксенче куратпăр, – тет ырă кăмăллă тухтăр.

«Аннеçĕм, упра хăвна, – теççĕ Зоя Алексеевнăна ачисем. Амăшĕ вара вĕсене çапла хуравлать,

– Эсир хăвăр лайăх пурăнăр, сирĕн йĕркеллĕ пулсан манăн та веçех лайăх пулать, – тет.

– 5 ача çитĕнтерсе вăхăтра хăвна тимлĕх уйăраймарăн пулĕ. Сахал ачаллă çемьепе нумай ачаллине танлаштараймастăн вĕт. Халĕ те пулсан тулли пурнăçпа пурăн, аннеçĕм, – теççĕ 3 хĕрĕпе ывăлĕ ăна. Кашни çуралнă кунне асăнмалăх туса параççĕ ачисем Зоя Алексеевнăна. Кашни çул ăçта та пулин канма яраççĕ.

Зоя Алексеевна çав вăхăтрах мăшăрĕ Алексей Андреевич ачисем ура çине тăнине кураймannишĕн питĕ пăшăрханать. Çывăх çынсемпе пĕрле пурăннине нимĕн те çитмест. Укçа-тенкĕ çитменни, ытти пăтăрмахсем çакăн пек пысăк телей çумĕнче ниме те тăмаççĕ.

Тата Зоя Алексеевна 40 çул хушши юратнă, чун килĕштернĕ ĕçре ĕçленĕшĕн, хăйĕнпе пĕрле лайăх çынсем пулнăшăн та хăйне телейлĕ шутлать.

– Хам район больницинче лайăх коллективра ĕçленĕшĕн çав тери савăнатăп. Çавăнпа та хамăн тăвансене, юлташсене, кÿршĕсене тата пĕрле ĕçлекенсене пурне те чĕререн тав сăмахĕ калас килет. Пурне те ырлăх тата сывлăх сунас килет, – тет Зоя Алексеевна.

Мĕнех хушса калайăн кунта. Пурăннă чух çывăх çынсене хакласа, юратса пурăннине мĕн çиттĕр. Кун пек чухне пурăнас килсех пурăнатпăр. Çапла пулмалла та. Çакă пуль çав вăл – телей.

Л. ПАВЛОВА.

Л. МАЙКОВА: «Ĕмĕрĕпех халăхпа тата халăхшăн»

Çĕр пин юрă çĕр-шывĕнче – 100 çул

Хуçалăх экономики, предприяти аталанăвĕ, пĕрле пулса ыранхи куна пăхни. Пурин хыçĕнче те ĕç тăрать: пĕри – пуриншĕн, пурте – пĕриншĕн. Çак çыхăну Муркаш енре аслăрах ăрусем пуçарнипех ыра йĕркере. Экономика хутшăнăвĕсен çĕнĕ тытăмĕнче те татса паман ыйтусем, пĕрле пулса тумалли йышăнусем çук мар-ха. Хамăр ентешсем пысăк юбилее уявланă май Мăн Сĕнтĕр райпо канашĕн ертӳçине, Чăваш Республикин халăх ыйтăвĕсене тивĕçтерес сферăн тата Раççей Федерацийĕн суту-илĕвĕн тава тивĕçлĕ ĕçченне Людмила МАЙКОВĂНА калаçăва чĕнтĕм.

– Людмила Петровна, Пĕтĕм тĕнчери кооперативсен кунĕ кăçал Мăн Сĕнтĕр райповĕшĕн хăйне евĕрлĕхпе палăрса тăрать. Асăннă куна тата Чăваш Республикинчи потребительсен кооперацийĕ йĕркеленнĕренпе 120 çул çитнине уявланипе пĕрлех сирĕн коллектив хăйĕн 100 çулхи юбилейне паллă тăвать. Мĕнле ӳсĕмсемпе кĕтсе илетĕр ăна?

– Эсир калани пĕтĕмпех паянхи кун йĕркинче. Мăн Сĕнтĕр райповĕ уявсем уявланă хушăрах историе манмасăр мĕн пурнăçланипе тивĕçлĕ мăнаçланса малалла пăхать. Çак çулпа пырса çĕнĕ тĕллевсем палăртать, вĕсене çул парса ял çыннисен пурнăçне çĕнĕ сĕм кĕртет.

Истори тенĕрен. Мăн Сĕнтĕр тăрăхĕнче малтанхи потребитель кооперативĕ 1913 çулта йĕркеленнĕ. Пĕрремĕш кунранпах пурнăçпа тан пыма çул илнĕскер вăхăт иртнĕçемĕн аталанса, вăй илсе пынă, хăйĕн пĕлтерĕшне ӳстернĕ. Çапла йĕркеленнĕ Мăн Сĕнтĕрти потребительсен обществи юлашки çулсенче тăтăшах Чăвашпотребсоюз системинче те, Раççейри Центросоюз тытăмĕнче те малтисен ретĕнче. Çак ӳсĕм – пирĕн райпона кĕрекен ялсенче пурăнакансен, пире таварпа тивĕçтерекенсен тата райпо ĕçченĕсен пĕрлехи ĕçĕ. Эпир паян районти 79 яла пăхса тăратпăр. Пирĕн пулăшупа пĕтĕмпе 12 пин ытла çын усă курать. Вĕсен ыйтăвĕсене туллин тивĕçтерессине хамăрăн тĕп ĕç тесе шутлатпăр. Çавна курах çĕнĕлĕхсене алла илсе пыратпăр: ялта пурăнакан хăйне пĕччен ан туйтăр. Хамăр ума лартнă тĕллевсене пурнăçласа эпир иртнĕ çул çеç район бюджетне 22 миллион тенкĕ тĕрлĕ налук тӳлерĕмĕр. Пирĕн ĕçе ку енчен пăхсан райпо тытăмне аталантармалла çеç.

Василий Алексеевич КОЛБАСОВ (1934 – 2003) Мăн Сĕнтĕр райпоне 1978 – 2003 çулсенче ертсе пынă. Вăл – Чăваш Республикин тата Раççей Федерацийĕн суту-илĕвĕн тава тивĕçлĕ ĕçченĕ.

– Кунта кăçалхи пĕрремĕш çур çулхи ĕçсене пĕтĕмлетни вырăнлă пулассăн туйăнать.

– Сирĕнпе килĕшетĕп. Кăçалхи пĕрремĕш çур çулта эпир черетлĕ ӳсĕм турăмăр: 6 уйăхра пĕтĕмĕшле тавар çаврăнăша 169659 пин тенкĕне çитертĕмĕр (иртнĕ çулхин 112 проценчĕ). Суту-илӳ сферинче конкуренци çулсерен вăй илсе пыни пуçаруллăрах пулма ыйтать. Çакна Мăн Сĕнтĕри «Стройхозтовары», «Культтовары», «Гастроном», «Дружба» магазинсен коллективĕсем, Калайкассинчи, Сыпайри, Мăн Шашкарти, Тренккăри, Мăн Хураçкари, Мăн Тутаркассинчи магазинсенче ĕçлекенсем ăнланса ĕçлесе пыраççĕ. Ытти коллективсем те вĕсенчен юлмаççĕ. Вĕсен тăрăшулăхĕпе суту-илĕве тивĕçлĕ шайра тытса пыма май пур та.

Хатĕрлев кантурĕнчи склад заведующийĕ Валентина Артемьева хатĕрлев ĕçĕнче 35 çул. Ял çыннисене тырă авăртса парассине те алла илнĕ вăл.

– Суту-илӳри ӳсĕмсем обществăлла апатлану предприятийĕсене те хăйсенчен катара хăвармаççĕ пулас?

– Ку тĕрĕсех. Пĕрремĕш çур çулта райпо тытăмĕнчи обществăлла апатланăвăн тавар çаврăнăшĕ пĕлтĕрхи çак вăхăтринчен 10,2 процент ӳсрĕ, 26666 пин тенкĕне çитрĕ. Çак сферăра ĕçлекенсем умĕнче тăракан тĕп тĕллев – харпăр хăй производствинчи продукцие реализацилессине пысăклатасси. Кунти ĕçченсен тăрăшулăхне тивĕçлипе хаклама пулать. Ĕç кăтартăвне ӳстерме кунта çĕнĕ технологисемпе ĕçлени пулăшать. Вĕсене вăхăтра алла илнĕрен «Нарспи» кафе ĕçченĕсем (Л. Гавриловăпа З. Михайлова поварсем тата кафе ертӳçи В. Моисеева), «Шуçăм» кафери аслă кондитер Л. Сапожникова, «На рынке» кафери аслă повар Н. Бычкова, «Пиццерия» кафене ертсе пыракан В. Ивановская мал туртăмлă ĕçлесе пыраççĕ, ыттисемшĕн ырă тĕслĕх пулса тăраççĕ.

– Эпĕ пĕлнĕ тăрăх хатĕрлев ĕçĕпе те Мăн Сĕнтĕр райповĕ пĕр вырăнта тăмасть. Тăтăшах шыравра эсир. Уявра кунти ӳсĕмсем пирки мĕн калайратăр?

– Хатĕрлев ĕçне эпир кунсерен майлах уйрăм тимлĕхре тытатпăр. Тĕллевлĕ тимлĕх уйăрнин усси пурах. Кăçалхи пĕрремĕш çур çулта хатĕрлев ĕçĕсене çулталăк каяллахинчен 22 процент иртте рсе пурнăçларăмăр. 2013 çулхи 16639 пин тенкĕ пĕлтĕрхи çак вăхăтринчен 3020 пин тенкĕ ытларах. Çак тапхăрта уйрăммăн илсен халăхран 550 тонна аш-какай, 591 тонна сĕт, пĕлтĕрхинчен 1,5 хут нумайрах пахча çимĕç тата 3 хут ытларах тир пуçтартăмăр. Ку вăл пирĕн ĕçĕн пĕр пайĕ кăна. Кивĕ хут, эмел курăкĕ пухасси, çынсене тырă авăртса парасси т. ыт. те – кун йĕркинчен тухман ĕçсем.

Мăн Сĕнтĕрти хуçалăх таварĕсен магазинĕнче ĕçлекенсем (сулахайран сылтăмалла): Н. Горшкова сутуçă, Г. Еруханова заведующи, Е. Грачева сутуçă ĕçри хастарлăхпа тавар туянакансен кăмăлне тивĕçтереççĕ.

– Хăвăр производство çинче чарăнса тăрсан тата...

– Ку ене те хамăр райпо пурнăçĕнче тĕп вырăнта тытатпăр. Январь – июнь уйăхĕсенче пирĕн райпо çулталăк каяллахинчен 1231 пин тенкĕлĕх продукци ытларах туса кăларса реализацилеме пултарчĕ: пĕтĕмпе 18753 пин тенкĕлĕх. Кунта «Сундырь-Хлеб» общество мал туртăмлă пулнине палăртассăм килет. Вĕсем тăтăшах шыравра пулни тавар туянакан патне çĕнĕрен те çĕнĕ продукци çитерме май парать.

Халĕ каланипе пĕрлех эпир хамăр пайщиксемпе тавар туянакансене тĕрлĕ услугăсем парассине те кун йĕркинчен кăлармастпăр. Çакăнта ялта пурăнакансене строительство материалĕсемпе вăхăтра тивĕçтерессси мала тухрĕ. Уява хатĕрленсе «Строительство кил хушшине» йĕркелесе çитертĕмĕр, райпо территорине тирпей-илем кĕртрĕмĕр. Пирĕн патăмăра килсе çӳрекенсем Мăн Сĕнтĕр райповĕ тулли пурнăçпа пурăннине кашни утăмрах курса тăраççĕ. Çак тăрăшулăха эпир çухатас теместпĕр. Хамăрăн нумай отрасльлĕ ĕç-хĕле хушма инвестицисем явăçтарасси, инновациллĕ çĕнĕ проектсене çул парасси – пирĕн умри тĕп çул-йĕр. Эпир пĕр вырăнта тăрас теместпĕр. Çак тĕллевпе пĕрле ĕçлемеллине пурте ăнланатпăр.

А. БЕЛОВ калаçнă.
Автор сăн ӳкерчĕкĕсем.

Мăн Сĕнтĕр райповĕн хисеплĕ ĕçченĕсем, маттур ветеранĕсем, ырă кăмăллă пайщикĕсем, пирĕн патăмăрта тавар туянакансем!

Хăвăрт иртекен пурнăçра 100 çул хыçа юлни сисĕнмерĕ те. Паян эпир професси уявĕпе пĕрлех хамăр райпо тытăмĕн çак кунне те уявлатпăр. Кунсерен тĕллевлĕ ĕçлени пире пит хĕретме памасть. Професси уявне тата 100 çулхи юбилее хамăр туса ирттернĕ ĕçсемшĕн пăшăрханмасăр, тунă ӳсĕмсемшĕн савăнса, малашлăх аталану çулĕсене курса кĕтсе илетпĕр. Ĕçри кăтартусем çапла тума май параççĕ. Ку вара вăл – пирĕн пĕрлехи ӳсĕм. Ăна эпир кунсерен пурнăçа кĕртсе пынă, çулсерен малалла аталантарăпăр. Акă кăçалхи пĕрремĕш çур çулта та пĕтĕмĕшле тавар çаврăнăшĕ иртнĕ çулхи çак вăхăтринчен 12 процент ӳсрĕ. Кун хыçĕнче çĕнĕлĕхсене алла илни, ял çыннипе çывăх тăрса ĕçлени, тавар туянакансен ыйтăвĕсене туллин тивĕçтерме тăрăшни. Ăна пурнăçлассинче вара паянхи куна райпо системинче вăй хуракан кашни ĕçченĕн тӳпи пысăк. Вĕсем кашниех хăйсен ĕçне ответлха туйса пурнăçланăран пире тавар сĕнекенсем, кунтан тавар туянакансем тата хамăр пайщиксем хушшинчи çыхăну çирĕпленсе пырать.

Çавăнпа та хамăр харпăрлăхри 52 магазинра, обществăлла апатланăвăн 10 предприятийĕнче, пекарньăсенче, хатĕрлев ĕçĕнче, бухгалтеринче тата автотранспортра, хушма пулăшу ĕçĕсенче вăй хуракансене, пирĕнпе тачă çыхăнсе ĕçлекенсене Пĕтĕм тĕнчери кооперативсен кунĕпе тата хамăр райпо тытăмĕ ĕçлеме пуçланăранпа 100 çул çитнĕ ятпа чĕререн саламлатăп. Малашлăхра татах та пуçаруллăрах, ăнăçуллăрах ĕçлеме пурне те ырлăх-сывлăх сунатăп.

Л. МАЙКОВА,
Мăн Сĕнтĕр райпо канашĕн председателĕ.

Вĕсем – ăнăçу никĕсĕ

Бизнес ăнăçăвĕ коллектив аллинче. Çак чăнлăха кулленхи пурнăç тăтăш çирĕплетсе пырать. Кун-çул уттинчен юлманнисем пĕрлехи ĕçе мала кăларакансене манăçа хăвармаççĕ. Ку сăмахсем Мăн Сĕнтĕр райповĕн туслă коллективне те пырса тивеççĕ. Çаксене Пĕтĕм тĕнчери кооперативсен кунĕ ячĕпе ирттернĕ уявра чысланă:

Надежда Геннадьевна СЕМЕНОВĂНА – «Нарспи» кафе поварне Чăвашпотребсоюзăн Хисеп Хăми çине кĕртнĕ;

Алина Николаевна НИКИТИНĂНА – «Магнолия» кафе буфетчицине Чăвашпотребсоюзăн Хисеп грамотипе наградăланă;

Рената Анатольевна СМИРНОВĂНА – «Илем» кафе кассирне Чăвашпотребсоюзăн Хисеп грамотипе наградăланă;

Петр Васильевич ВОРОБЬЕВА – райпо канашĕн членне Чăвашпотребсоюзăн Хисеп грамотипе наградăланă;

Николай Лазаревич ЦАРЕВА – райпо канашĕн членне Чăвашпотребсоюзăн Хисеп грамотипе наградăланă;

Роза Витальевна ЛЮБИМОВĂНА – райпон тĕп бухгалтерĕн çумне «Чăваш Республикин потребкооперации ветеранĕ» хисеплĕ ят панă;

Эльвира Львовна ИШТУДОВĂНА – Юнкăри куллен кирлĕ таварсен магазинĕн заведующине Чăвашпотребсоюзăн Тав çырăвне панă;

Ирина Вячеславовна МАЙКОВĂНА – райпон финанспа экономика пайĕн пуçлăхне «Раççей потребкооперацийĕнчи тава тивĕçлĕ ĕçсемшĕн» паллăпа наградăланă;

Вера Андронниковна ЦВЕТКОВĂНА – «Шуçăм» кафе кондитерне «Раççей потребкооперацийĕнчи тава тивĕçлĕ ĕçсемшĕн» паллăпа наградăланă;

Анна Вячеславовна АБРАМОВĂНА – Макаçири куллен кирлĕ таварсен магазинĕн сутуçине «Раççейри кооперации юхăмĕн çамрăк лидерĕ» паллăпа наградăланă;

Оксана Григорьевна РОМАНОВĂНА – тĕп склад товароведне Раççей Федерацийĕн Центросоюзĕн Хисеп грамотипе наградăланă;

Зоя Геннадьевна АМОСОВĂНА – «Сундырь-Хлеб» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн çăкăр пĕçерекенне «Потребкооперацире 20 çул ĕçленĕшĕн» паллăпа наградăланă;

Татьяна Николаевна МАРИНКИНĂНА – «Сундырь-Хлеб» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн производство пуçлăхне «Потребкооперацире 25 çул ĕçленĕшĕн» паллăпа наградăланă;

Юрий Николаевич ЦВЕТКОВА – «Сундырь-Хлеб» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн тĕп инженерне «Потребкооперацире 30 çул ĕçленĕшĕн» паллăпа наградăланă;

Вера Семеновна ГРАЧЕВĂНА – «Лидер» магазин сутуçине «Потребкооперацире 40 çул ĕçленĕшĕн» паллăпа наградăланă;

Галина Владимировна КАСЕЕВĂНА – Москакассинчи «Апат-çимĕç» магазинăн сутуçине «Раççей Федерацийĕн потребкооперации ветеранĕ» хисеплĕ ят панă.

Хурт-хăмăр шӳтлемест

Асăрханулăх

Вĕлле хурчĕ – Турă кайăкĕ, ăна пăхасси мĕн авалтанах сăваплă ĕç, унăн продукцийĕ вара пархатарлă шутланнă. Хăшĕ-пĕри сиплев вырăнне пĕр е икĕ хурта сăхтарать, анчах та кунта асăрханулăх кирлĕ – çын сывлăхне кура ытлашши шыçăнса каять, сывлав çулĕ пӳлĕнет тата ытти те – пурĕ ăна чăтаймасть. Вĕлле хурчĕ сăхни вара кирек камшăн та пысăк инкек кăларса тăратма пултарать, çакна районти малтанхи çулсенчи синкерлĕ фактсем те çирĕплетеççĕ. Акă ку инкек кăçал та аякран иртмерĕ, хурт-хăмăр сăхнипе районти пĕр çын кун-çулĕ вăхăтсăр татăлчĕ. Палăртса хăвармалла, халĕ пыл юхтарас тапхăр пырать. Çак вăхăтра хурт-хăмăр уйрăмах хаяр, апла пулсан кашнинех асăрханулăх пирки пĕлмелле. Çавăн пекех хурт-хăмăр пăхнă çĕрти тĕп ĕçсем (ятарлă тум, тĕтĕмпе тĕтĕртмелли хатĕр тата ытти те) çинчен яланах асра тытмалла. Сыхлăх тĕлĕшпе кирлĕ препаратсем яланах ал айĕнче пулмалла, кунта врач канашĕ вырăнлă пулĕ.

Редакцие пĕр çыру килчĕ.

«Çакăн пирки район хаçатнех çырас терĕмĕр. Пирĕн кӳршĕсем хăйсен хуçалăхĕнче пыл хурчĕсем йышлă усраççĕ. Темех мар тейĕпĕр. Анчах та çу кунĕсенче пыл хурчĕсенчен лăш кураймастпăр. Пахчана тухма та май çук, сăхса тăна илеççĕ. Пыл хурчĕсем сăхнипе больницăна та çитме тиврĕ.

Кӳршĕсем хăйсен пахчине 2 метр çӳллĕш хӳме тытса çавăрнă ĕнтĕ.

Анчах та пыл хурчĕшĕн 2 метр чикĕ мар...»

Ку çыру авторне Чăваш Республикин хурт-хăмăр агентствин генеральнăй директорĕ Геннадий Максимов çапла хурав пачĕ:

– Çакăн пек лару-тăру чылай çынна пăшăрхантарать. Саккунпа килĕшӳллĕн вĕллесем юнашар çын чиккинчен, вăл шутра пурăнмалли çурт-йĕртен те вунă метртан çывăхра пулмалла мар. Çавăн пекех икĕ метр çӳллĕш хупă карта тытса çавăрмалла. Паллах, çакă уншăн чикĕ мар, хурт-хăмăр юнашар çынна пачах та сăхаймассине çирĕплетмест, вăл ирĕклĕ чĕр чун, кирек хăш çĕре те вĕçет.

Саккунри йĕркесенче утарти вĕллесен хисепне палăртман, апла пулсан вăл çĕр е унтан та ытларах пулма пултарать. Çавăн чухлĕ тытакансем те пур. Çапла вара утарçă пахчара хăть мĕн чухлĕ çемье тытма та ирĕклĕ.

Хăш-пĕр çын хурт-хăмăр сăхнине йывăррăн чăтса ирттерет. Ун пек чухне врачпа канашламалла. Утарçăпа каласса татăлнă тăрăх сиплев ирттернин тăкакне вăл саплаштарĕ.

Пĕтĕмĕшле илсен вара хурт-хăмăр ĕçĕнче асăрханулăх тата утарçăпа юнашар çын хушшинче килĕшӳлĕхпе ăнланулăх кирлех.

Р. ИЛЛАРИОНОВА калаçнă.

Пенси фондĕнчен хыпарлаççĕ

Социаллă тӳлевсĕр юлма пулать

Сăмах социаллă хушма тӳлев илсе тăракансем пирки. Кун пеккисем ĕçе вырнаçрĕç пулсан çийĕнчех Пенси фондне пĕлтерес пулать. Çемьере тăрантаракана çухатнипе пенси илсе тăракан çул çитмен çамрăксем çуллахи вăхăтлăх ĕçе вырнаçрĕç пулсан социаллă хушма тӳлеве шыраса илме пултараççĕ.

Хальхи вăхăтра Чăваш Республикинче ĕçе вырнаçнă пирки 900-е яхăн пенсионера социаллă хушма тӳлев пама пăрахнă. Ытларахăшĕ вĕсем çемьере тăрантаракана çухатнипе пенси илсе тăракансем. Нумайăшĕн ĕçленĕ вăхăтшăн тивекен социаллă хушма тӳлеве каялла Пенси фондне тавăрса пама тиврĕ.

Законодательствăна килĕшӳллĕн ĕçлемесĕр пенси илсе тăракансене, вăл шутра çемьере тăрантаракана çухатнипе пенси илсе тăракансене те, тупăш шайĕ регионти пурăнма кирлĕ минимумран пĕчĕкрех пулсан, федерацин хушма тӳлевĕпе тивĕçтереççĕ. Чăваш Республикинче унăн вăтам виçи 1125 тенкĕпе, Муркаш районĕнче 1272 тенкĕпе танлашать. Социаллă хушма тӳлев илсе тăракан çын ĕçе вырнаçрĕ пулсан вăл çав уйăхрах кун пирки Пенси фондне пĕлтерме тивĕç. Социаллă хушма тӳлеве пама чарăнаççĕ, кайран вара ĕçлеме пăрахсан социаллă хушма тӳлеве илме тытăнма каллех Пенси фондне пырас пулать.

Хальхи вăхăтра социаллă хушма тӳлев илсе тăракан çул çитмен çамрăксенчен, шкулсенче вĕренекенсенчен нумайăшĕ вăхăтлăх ĕçлет е тӳлевлĕ практикăра пулать. Çавăнпа та кун пеккисене ĕçе вырнаçни пирки Пенси фончĕн районти управленине вăхăтра пĕлтерме ыйтатпăр.

Çĕнĕ юрă

Юратсан улталамаççĕ

Сăвви Игорь МАЙКОВĂН Кĕвви Виталий РОМАНОВĂН
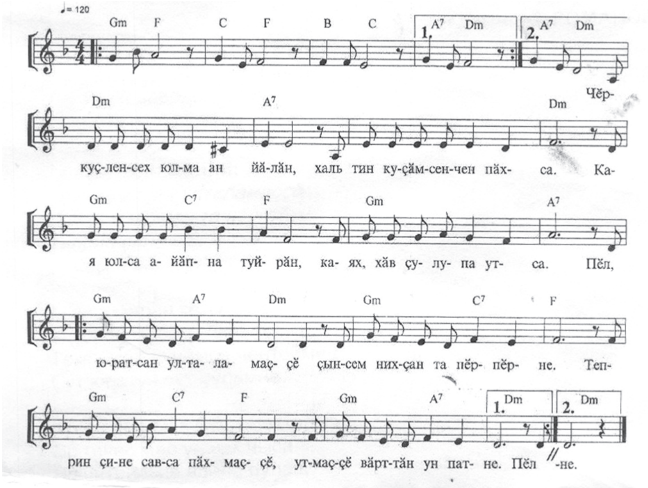
Чĕркуçленсех юлма ан йăлăн
Халь тин кусăмсенчен пăхса.
Кая юлса айăпна туйрăн,
Каях хăв çулупа утса.

Каях, манран кĕтсе илеймĕн
Каçарăп, тусăм, тенине.
Текех ман чунăмра чĕртеймĕн
Çут юратун вут-çулăмне.

Хушса юрламалли:
Пĕл, юратсан улталамаççĕ
Çынсем нихçан та пĕр-пĕрне.
Теприн çине савса пăхмаççĕ,
Утмаççĕ вăрттăн ун патне.

Кусăмсенчен куççуль
юхтармăп,
Эс тивĕç мар ун пек чыса.
Эп чăтăп, эпĕ вăйлă пулăп,
Йăл кулăп пăрăнса утса.

Следстви комитетĕнчен

Инкек куçа курăнса килмест

Иртнĕ уйăх вĕçĕнче, ытти кунхи пекех, МТЗ – 82 маркăллă трактор уй-хирте ĕçленĕ. Руль умĕнче – хĕрĕх çул тултарма та ĕлкĕреймен арçын.

Темĕнле сăлтавпа арçын пĕр самантлăх тесе трактор кабининчен тухнă, двигателе сӳнтермесĕрех хăварнă. Анчах транспорт хатĕрĕ хăй хусăне кĕтсе тăман çав. Питĕ шел, ума кĕтмен лару-тăру килсе тухнă, трактор вырăнтан тапранса хăй тĕллĕнех малалла кайнă. Арçын ăна чарас тесе ун çине улăхма хăтланнă, анчах та васканипе ăнсăртран ӳкнĕ. Çапла вара ун урлă каçса кайнă трактор хусăн пуçне йывăр суранланă, çавна май трактористăн кун-çулĕ вăхăтсăр татăлнă.

Шывăн туратти çук

Шывăн туратти çук теççĕ халăхра. Хăш чухне лайăх ишме пултаракан çынпа та инкек пулма пултарать е ытти сăлтав та тупăнать. Акă июнĕн 4-мĕшĕнче Атăл юхан шывĕнче 1975 çулта çуралнă çын виллине тупнă. Шомик ялĕ патĕнчи çыранран 15 метр аякра пулнă инкек тĕлĕшпе следстви ĕçĕсем пыраççĕ.

И. ФЕДОТОВ, аслă следователь.

Райадминистрацире

Ĕçченлĕхпе паларăççĕ

Район администрацийĕн 2013 çулхи çĕртме уйăхĕн 14-мĕшĕнчи 666 номерлĕ йышăнăвĕпе район администрацийĕн Хисеп грамотипе çаксене наградăланă:

1. Çитĕнекен ăрăва вĕрентес тата тивĕçлĕ воспитани парас ĕçре нумай çул тухăçлă вăй хунăшăн – шкул çулне çитменнисен «Рябинушка» 5-мĕш номерлĕ ача сачĕ» муниципаллă бюджет вĕренӳ учрежденийĕн музыка ертӳçине **Валентин Арсентьевич СЕЛЮШКИНА.**

2. Ял хуçалăх производствинче нумай çул тӳрĕ кăмăлпа тухăçлă ĕçленĕшĕн тата ĕçри ӳсĕмсемшĕн:

– «Моргаушская» чăх-чĕп фабрики» акционерлă уçă обществăн чăх-чĕп тирпейленекне **Валентина Владимировна ИЛЮДОВĂНА;**

– «Моргаушская» чăх-чĕп фабрики» акционерлă уçă обществăн энергетика службин бригадирне **Михаил Аркадьевич СТОЛЯРОВА;**

– «Моргаушская» чăх-чĕп фабрики» акционерлă уçă обществăн чăх-чĕп тирпейлекен цех заведующине **Антонина Евстафьевна КРЫЛОВĂНА.**

3. Ял хуçалăх продукцине тирпейлес отрасльте нумай çул тӳрĕ кăмăлпа ĕçленĕшĕн – «Моргаушский» сĕт завочĕ» чикĕллĕ яваплăхлă обществăн котельнăй операторне **Андрей Александрович АЛЕКСЕЕВА.**

Вăрçă ахрăмĕ

«Малалла, «урра!» кăшкăрса...»

(Вĕçĕ. Пуçл. иртнĕ номерсенче.)

Нимĕçсен çав взводне эпир гранатăсем пăрахса тата автоматран персе тăваттăн та пĕтерме пултарнă. Вĕсем пирĕнтен 8–10 метртан кăна иртсе кайнă, пире курман та. Питĕ тĕттĕм каçчĕ: ик-виçĕ утăмрине те йĕркеллĕ курма май пулман...

Çав икĕ разведчика персе пăрахнă хыççăн рота командирĕ пире çĕнĕ приказ пачĕ: шкулпа артпарк хушшинчи лаптăкра окоп чавса унта хӳтĕленмелле. Ирпе нимĕçсем кĕпер патне килессе кĕтмелле. Пире нимĕç танкĕсене ирттерсе яма, пехотăна вара вĕсенчен уйăрса пĕтерсе хума приказ пулчĕ.

Часах çĕнĕ позици йышăнтăмăр. Пирĕн патрон та, граната та, çунакан кĕленче те çителĕклех. Нимĕçсене кĕтсе çĕрĕпех куç хупмарăмăр. Йĕри-тавра шăп. Ир енне çĕнĕ приказ пулчĕ: хамăрăн позицие хăварса никам сисмелле мар хăвăрт кăшт каялла чакмалла. Пире комдивăн командовани пункне ертсе кайрĕç. Нимĕçсен артиллери çулăмĕ айнĕ лекрĕмĕр. КП-на çитсен ун тавра окоп чавврăмăр. Кăшт канма вăхăт пулчĕ. Ирхи апат илсе килчĕç кăна, тревога пулчĕ. Пире патронсем, гранатăсем салатса пачĕç. Каллех урăх вырăна куçма приказ пачĕç – кĕпер патне кайрăмăр.

Декабрĕн иккĕмĕшĕ. Ир пулчĕ. Кĕпер патне çитиччен эпир каллех нимĕçсен артиллаерипе миномет çулăмĕ айне лекрĕмĕр. Пирĕннисен темиçен аманчĕç. Анчахрах фронта лекнĕ çамрăк салтаксем çухалса кайма та пуçларĕç: пĕри – кунталла, тепри – унталла... Рота командирĕ пурне те пĕр пӳрте пухрĕ. Ротăна ушкăнсем çине уйăрса кашни ушкăна уйрăм приказ пачĕ. «Аслă сержант Сапожников! Сан ушкăнăн часрах малалла каймалла, кĕпер çывăхĕнчи çул урлă каçса артпарк хĕрринчи позицие йышăнмалла», – терĕ ман енне пăхса рота командирĕ.

Приказа пурнăçламаллах. Пирĕн ушкăн çулăм айĕпех малалла ыткăнчĕ: эпĕ – малта, ыттисем – ман хыççăн. Нимĕçсем пĕр чарăнми переççĕ. Çул хĕррине çитсен выртрăм. Каялла пăхатăп – никам та çук. Ыттисем ăçта – пĕлместĕп, анчах каялла кайсан вилĕме ятарласа шырани кăна пулать.

Ик-виçĕ метр хăпартса тунă чукун çул тепĕр енче нимĕçсен калаçни илтĕнет. Çак çулпа вărман хушши 30–40 метр. Ниçта чупса кайма та май çук. Манăн ф-1 12 граната, танка хирĕç пемелли тепĕр граната, автомат патронĕсем пĕр пачка, ППШ автомат валли икĕ тулли диск (кашни дискра 71 патрон) пур. Ку сахал мар. Апла манăн «атака» пуçламалла.

Малтанах çул хĕррипе енчен енне чупса гранатăсем ывăтрăм. Ăçта калаçни илтĕнет – çавăнта ывăтатăп, хам вара инçерех каймa тăрăшатăп. Гранатăсем пĕтрĕç. Нимĕçсен сасси те илтĕнме пăрахрĕ.

Пылчăклăччĕ, малтанхи кунне юр ирĕлсе кайрĕ. Хам килнĕ вырăна утатăп. Автоматран перетĕп, чукун çул çине вăраххăн та асăрханса хăпаратăп... Эпĕ чĕрĕ...

Пичете Яросавка ял библиотекин библиотекарĕ Н. ПУШКАРЕВА хатĕрленĕ.

Новые правила в целях безопасного пользования газом

Уважаемые потребители газа!

ОАО «Чувашсетьгаз» сообщает, что 1 июня т.г. вступили в силу «Правила пользования газом в части обеспечения безопасности при использовании и содержании внутридомового и внутриквартирного газового оборудования при предоставлении коммунальной услуги по газоснабжению», утверждённые постановлением Правительства Российской Федерации от 14.05.2013 № 410.

Документ направлен на обеспечение безопасности при использовании и содержании внутридомового и внутриквартирного газового оборудования (ВДГО и ВКГО).

Согласно Правилам работы по техническому обслуживанию (ТО) и ремонту ВДГО и (или) ВКГО должны выполняться только специализированной газораспределительной организацией на основании договоров о ТО ВДГО (ВКГО). Такой организацией в Чувашской Республике является ОАО «Чувашсетьгаз» в лице своих филиалов и их газовых участков.

Документ предусматривает возможность приостановления подачи газа, а также штрафные санкции к абонентам, если ими не будут соблюдаться положения Правил при эксплуатации газоиспользующего оборудования.

Без предварительного уведомления абонента подача газа может быть приостановлена при наличии угрозы возникновения аварии, а именно – следующих факторов:

- отсутствие тяги в дымоходах и вентиляционных каналах, притока воздуха в количестве, необходимом для полного сжигания газа;
- неисправность или вмешательство в работу предусмотренных изготовителем в конструкции газоиспользующего оборудования устройств, позволяющих автоматически отключить подачу газа при отклонении за допустимые параметры;
- наличие неустранимой в процессе ТО утечки газа;
- пользование неисправным, разукомплектованным и не подлежащим ремонту ВДГО или ВКГО;
- несанкционированное подключение ВДГО и(или) ВКГО к газораспределительной сети;
- совершение действий по монтажу газопроводов сетей газопотребления и их технологическому присоединению к газопроводу сети газораспределения, а также по подключению газоиспользующего оборудования к газопроводу без соблюдения требований, установленных законодательством Российской Федерации (самовольная газификация);
- невыполнение в установленные сроки вынесенных специалистами Госжилинспекции Чувашии письменных предписаний об устранении нарушений при содержании ВДГО и(или) ВКГО;
- переустройство ВДГО и(или) ВКГО, ведущее к нарушению безопасной работы этого оборудования, дымовых и вентиляционных каналов многоквартирного дома или домовладения.

Приостановление подачи газа после предварительного уведомления возможно в следующих случаях:

- отказ абонента в допуске специалиста газового хозяйства для проведения работ по ТО ВДГО и(или) ВКГО;
- отсутствие договора о ТО и ремонте ВДГО и(или) ВКГО;
- истечение у ВДГО и(или) ВКГО нормативного срока службы, установленного изготовителем, и отсутствие положительного заключения по результатам технического диагностирования этого оборудования, а в случае продления срока эксплуатации – истечение продлённого срока.

Своевременное проведение технического обслуживания газового оборудования, обеспечение исправного состояния дымоходов и вентканалов со стороны эксплуатирующих организаций ЖКХ и собственников домовладений, законопослушность и ответственность абонентов, содействие и наличие эффективного надзора со стороны уполномоченных органов, соблюдение положений Правил всеми участниками жилищных отношений будут способствовать обеспечению безопасности при использовании и содержании ВДГО и ВКГО.

Тепла и уюта Вашему дому!

ОАО «Чувашсетьгаз» Лицензия Ростехнадзора от 11.06.2010 № ВП-00-011658 (ЖКС)

Кил тата хушма хуçалăх

Утă уйăхĕ

Пахчара çĕр çырли хĕрелсен тыр-пул акнин усси çук.
Уйра шăрчăксем вăйлă чăрлатсан шăрăх çанталăк çывхарать.
Тŭпере тăри ир-ирех юрлани – лайăх çанталăка.
Утă уйăхĕнче куккук авăтма пăрахать.

Шăрăх кунсем тимлĕх ыйтаççĕ

Ял çыннисене пĕлме

Çу кунĕсем тăраççĕ. Ял çыннисен çак илемлĕ вăхăт та асăрханулăх ыйтнине манас марччĕ. Юлашки кунсене нумайрапа кĕтнĕ çумăрсем çуса иртрĕç пулин те, çакă шăрăх çанталăк иртнине пĕлтермест. Çавăнпа та ял çыннисен, килти хушма хуçалăхра мăйракаллă шултра выльăх, сысна т. ыт. те тытакансен шăрăх çанталăк выльăх-чĕрлĕхшĕн хăйне евĕр ыйтусем кăларса тăратни пирки манас марччĕ. Пуриншĕн те паллă ĕнтĕ, шăрăх кунсем выльăхсен продуктивлăхĕ çине витĕм кŭреççĕ. Ял çыннисем хăйсен хушма хуçалăхĕсенчи ĕнесем сĕт сахаллатнине пытармаççĕ те. Мĕнле уйрăмлăхсене шута илмелле-ха çакнашкал вăхăтра улăхсенче ĕнесем кĕтнĕ чух? Çак ыйтусем килти хушма хуçалăхра выльăх-чĕрлĕх тытакансене канăç паманнине шута илсе паянхи калаçăва «Выльăх чирĕсемпе кĕрешекен Муркаш районĕн станцийĕ» патшалăх учрежденийĕн выльăх тухтăрне А. ФЕДОРОВĂНА чĕнтĕм.

– Алина Петровна, шăрăх çанталăк тата выльăх-чĕрлĕхĕн продуктивлăхĕ пĕр-пĕринпе мĕнле çыхăнура тăраççĕ? Ялта пурăнакансем килти хушма хуçалăха выльăх-чĕрлĕх тытмасăр курманран ку ыйту паян нумайăшне канăçсăрлантарать.

– Сирĕн ыйту паян кун йĕркинче çивĕч тăнипе килĕшетĕп. Каламасăрах паллă, килти хушма хуçалăхра ĕне тытакан ял çынни ăна çуллахи вăхăтра улăх-çаранта çŭретет. Çакă йŭнĕ хăй хаклăхпа ытларах продукци илессипе çыхăннă. Ку технологие çирĕп пăхăнсан ĕнесен продуктивлăхĕ те, вĕсен сывлăхĕ те, вăхăт çитсен пăру пăруласлăхĕ те лайăхланать. Вăрттăнлăх мар, кунта тулашри çут çанталăк условийĕсем пысăк пĕлтерĕшлĕ.

Сивĕ кунсем те, шăрăх та выльăх организмĕшĕн усăллах мар. Сывлăшăн пысăк температури продуктивлăха тата ĕçлеслĕхе чакарать, ывăнтарать, тарлаттарать т. ыт. те. Шăрăх çанталăкра выльăхсене хăвăрт хăвалани, лашасене йывăр ĕçлеттерни вĕсене ăшăпа аптăратма пултарать. Кун пекки выльăх-чĕрлĕхе ăнсăртран вилесси патне те илсе çитерейрет. Кунашкал тĕслĕхсем Раççейăн тĕрлĕ кĕтесĕсенче пулнă та ĕнтĕ.

– Сывлăш температурин пĕлтерĕшĕ выльăх-чĕрлĕхшĕн еплерех пулнине пĕлес килет.

– Хĕвел çинче нумай çŭрекен выльăхсем те ăшăпа аптăраса ŭкме пултараççĕ. Кун пек чух выльăхсен организмĕнче ăшă çавраннăшĕ пăсăлать, нерв тытăмĕн, чĕрепе юн тымарĕсен тата сывлав системисен ĕçлеслĕхĕ улшăнать. Çакăн хыççăн ĕнесен сывлавĕ хăвăртланать.

Сывлăш температурин гигиена пĕлтерĕшĕ пур. Вăл тăван тавралăхпа чĕрĕ организм хушшинчи ăшă ылмашăвне йĕркелессипе çыхăннă.

Ял хуçалăх выльăхĕсен кĕлетке температури яланах 36–42 градус. Выльăхсем сывлăш температурин тĕрлĕ виçине тĕрлĕрен хăнăхаççĕ. Пысăк температурăна лайăхрах хăнăхаканнисем – лашасем, начартарах – сурăхсем. Вăтаммисен шутĕнче мăйракаллă шултра выльăхсемпе сыснасем. Шăрăх çанталăка мăнтăрах мар, ŭт-тир çинче çăм сахал, сутăрах тĕслĕ выльăхсем лайăхрах ирттереççĕ. Мăнтăррисем тата çăмлă та хура тĕслисем – йывăррăн.

Сывлăш температури хăвăрт улшăнни выльăхсене шăнса чирлесси патне илсе çитерет. Вăтам улшăнусем – выльăхсемшĕн чи меллисем.

– Çуллахи шăрăх кунсенче выльăхсем нумай тарлани сиенлĕ-и тата?

– Шăрăх çанталăкра выльăхсем нумай тарлани организмшăн кирлĕ тăварсемпе витаминсем çухаласси патне илсе çитерет. Шăрăх кунсенче чĕр чунсем тарласа 58 процент таран шыв çухатаççĕ. Ĕнене пĕр литр сĕт хатĕрлесе çитерме 4–5 литр шыв кирлĕ. Çав вăхăтрах выльăх талăксерен 30 литр таран шыв сывласа кăларса ярать. Енчен те ĕнесем 15–20 процент сахалрах шыв ĕçеççĕ пулсан, вĕсем патне шыв ĕçме хушма савăтсем лартса памалла. Шыв ĕçмелли вырăнсем кĕтŭ çŭренĕ вырăнсенчен катара пулмалла мар. Енчен те çывăхра çырма е пĕве пулмасан шыва транспортпа ятарласа турттарса килессине йĕркелемелле.

– Мăйракаллă шултра выльăхсемсĕр пуçне ытти выльăхсене шăрăхра мĕнле пăхмалла?

– Пĕрлешŭллĕ хуçалăхсенчи пекех çынсен килти хушма хуçалăхĕсенче те ĕнесемпе пĕрлех сыснасем, сурăхсем кайăк-кĕшĕк чылай. Сыснасене илсен вĕсене çуллахи вăхăтра усăлтарма кăларни вырăнлă. Хĕвел питтинче сыснасене ăшă ан çаптăр тесен усăлтарма кăлармалли вырăнсене ŭплессем айне тумалла. Унта вара шыв ĕçме ятарлă вырăнсем тытмалла. Сыснасем шывра йăваланни – вĕсемшĕн шăрăх çанталăкри «парне».

Выльăх организмĕнчи каялла тавăрмалла мар процесс кĕлетке температури 43–44 градуса çити ŭссен, кайăк-кĕшĕксен 47 градуса çитсен пусланать.

Çанталăк шăрăх тăнă чух выльăхсем ăшăпа е хĕвел çутипе аптăраса ŭкме пултараççĕ. Çавăнпа та çак тапхăрта вĕсене пăхма меллĕ условисем туса парасси – выльăх пăхакансен, килти хушма хуçалăх тытакансен пĕрремĕш тĕллевĕ.

– Алина Петровна, кунта хăçат вулакансене конкретлă сĕнŭсем парайратăр-и?

– Паллах. Выльăхсем ăшăпа аптăраса ан каййччăр тесен малтанах выльăхсем тăракан пŭлĕмсенче сывлăш температуринe чакарма мелсем шырамалла; сарайсемпе витесенче сывлăш куçассин хăвăртлăхне пысăклатмалла; выльăхсем пĕр çĕре пухăнса тăрассинчен асăрханмалла, вĕсене ытларах шăвармалла е сивĕ шывпа пĕрĕхмелле; рациона витаминсемпе пуян апат хушмалла; шăрăх вăхăтра ĕçлекен лашасене 11–15 сехетсем тĕлĕнче кантармалла; кĕтŭсене ытларах ирпе-каçпа çŭрессине йĕркелемелле; кăнтăр кунĕнче выльăхсене сулхăнра е вентиляци лайăх ĕçлекен пŭлĕмсенче тытмалла; выльăхсене тăтăш ĕçмелли таса шывпа тивĕçтермелле. Халĕ асăннă сĕнŭсене пăхăнакансем выльăхсен продуктивлăхĕ чакмасса шанма пултараççĕ.

А. БЕЛОВ калаçнă.

Килте, пахчара

Виноград çиппине мĕн тумалла?

Виноград тĕмми ŭссе аталанма пуçласанах çипсем кăларма пуçлать, кĕркунне вара касса уйăрма та хĕн. Эпĕ унăн çиппisene çуллах касса пăрахрăм, çапла тунине эпĕ тĕрĕс тесе шутлатăп.

Р. АЛЕКСАНДРОВА.

Виноград çиппи папакрах аталанма пуçлать. Çимĕç паман туна çинче иккĕмĕш – виççĕмĕш пайран, çимĕçли çинче – çиччĕмĕшпе саккăрмĕшĕнчен. Çŭле улăхнă çип темиçе сехет хушши хăйне валли тĕрев шырать. Тупаймасан вара тепĕр вăхăтран типсе хуçăлса кăна ŭкет. Тупаканни тĕреврен малтан хăй çакланать, кайран хăй хыççăн папаксене туртать. Кĕркунне валли çирĕпленсе, хытса çитет, çавăнпа та ăна çĕçĕпе касмалла.

Тĕрĕссипе вара ытлашши çипсене çуркуннепе çуллахи вăхăтрах касма юрать. Çапла туни ŭсен-тăрана сиен кŭмест, иртерех касни лайăхрах. Кун пек тусан çимĕç патне каймалли витаминсем айккине каймаççĕ тата çимĕç те йышлăрах пулать.

Çĕр çырли ŭстерер

Çĕр çырли лартса пăхасшăн, хăш самантсем çине тимлĕх уйăрмалла-ши?

А. СТЕПАНОВА.

Кĕçех çĕр çырли лартма вăхăт çитет, халĕ тĕп тĕмĕ çумĕнче хунав çителĕклĕ ĕнтĕ. Анчах та унччен помидор, çĕр улми лартса ŭстернĕ ана çине лартма кирлĕ мар, мĕншĕн тесен вĕсен пĕр йышши чир-чĕр пур. Сухаланă анана икĕ-виçĕ эрне пушă выртттарнă хыççăн çĕр çырли хунавне лартма юрать.

Асăннă ĕçре çак йĕркесене пăхăнсан вара питĕ тĕрĕс пулмалла: лартас умĕн хунава 5 минутлăх пăхăр куппоросĕн шĕвекĕнче тытмалла, сарăхнă тата сиенленнĕ çулçăсене татсах тăмалла, вăхăтран вăхăта профилактика тĕлĕшĕнчен хими препарачĕсемпе сирпĕтмелле.

Хăш-пĕр пахчаçăсем кĕркунне çырла çулçине çулаççĕ. Çапла туни кирлех те мар. Унăн çулçă кăларса çирĕпленмелле, типĕ е тăтăш çумăр çуса тăрсан хунав хĕле кĕме кирлĕ пек аталанса çитеймест.

С. СОБОЛЕВ, ял хуçалăх наукисен кандидачĕ.

Çăмарта хуппи сиенлĕ

Мĕн авалтанах çăмарта тăвакан чăхсене рациона çăмарта хуппи вĕтетсе хушса памалла тесе каланă: çакă çăмарта хуппине çирĕпрех тăвать имĕш. Специалистсем вара çакă питĕ сиенлĕ тесе палăртаççĕ – çăмарта хуппин ванчăкĕсем çинче кăштах та пулин белок юлатех, çавна май чăх (кăвакал, кăркка, хур ами) белока «хăнăхса» лартать. Вăл ăна наркомана наркотик кирлĕ пекех пулса тăрать, çавна май чăх çăмарта тусан ăна белок патне çитичченех çĕмĕрсе ĕçет.

Чĕпсене тимлĕх уйрăмах кирлĕ

Хур чĕпписем мĕншĕн чирлеççĕ? Мамăк-тĕк япăх ŭсни мĕнрен килет?

В. ЯКОВЛЕВА.

Мамăк-тĕк япăх ŭсни чĕпсен организмĕнче витамин çителĕксĕр пулнине кăтартать. Çак витаминсене ветеринари аптекисенче туянма пулать. Çавăн пекех пурă (мел), йывăç кăмрăкĕ вĕтетсе памалла. Икĕ уйăхри пĕр чĕпĕ талăкне вăтамран 140 грамм тĕш тырăран хатĕрленĕ апат, 850 грамм чĕрĕ курăк, çавăн пекех пулăран е аш-какайран хатĕрленĕ апат «ыйтать». Чĕпсене, вĕсен кĕлеткине вăхăтра çирĕплетес тесен усă сывлăшра çŭретни питĕ пысăк пĕлтерĕшлĕ. Шăмăсене çирĕплетме шапа хуранĕ (ракушки) вĕтетсе, пулă тата шăмă çăнăхĕ, пурă памалла. Пулă çăвĕ, çĕпре кайăк-кĕшĕк организмне витаминсемпе пуянлатаççĕ.

Килти ветеринар

Чăх мĕншĕн сăхать?

Чăхсем пĕр-пĕрне сăхни интереслентерет. Мĕнре-ши сăлтавĕ?

В. САПОЖНИКОВ.

Хăш-пĕр чухне килти чăхсем пĕр-пĕрне тĕкĕсем пĕтиччене сăхни пулать. Çак чире урăхла каннибализм теççĕ. Вăл мĕнрен килет-ха?

– Чăхсене сайра тăрантарсан.

– Туяннă чăхсене унччен-хи ушкăна хушсан.

– Йышлă чăх ушкăнĕн валашки пĕчĕк пулсан (чăхсем апат çиеймесĕр юлнипе).

– Витере ытлашши çутă пулсан.

– Рациона витаминсем (уйрăмах ешĕл апат), белоклă апатсем (пулă, какай юлашкийĕсем) çитмесен.

– Ытларах чухне чăха хаяртараххи сăхма тытăнать, ун хыççăн вара мĕскĕне ыттисем пĕр шелсĕр сăхаççĕ.

Асăннă чире пĕтерес тесен çак ĕçсене тумалла.

– Çŭлерех асăннă çитменлĕхсене пĕтермелле.

– Чирлĕ чăхха ыттисенчен уйăрмалла, сăхнă вырăнсене Вишневский маçĕпе, пропolis маçĕпе сĕрмелле.

– Рациона шăтарнă тырă, курăк, тымар çимĕç (кишĕр, çарăк, йŭç кăшман) хушмалла.

– Апатра А, Д, В, Е ушкăнри витаминсем кирлĕ, вĕсене аптекăра сутаççĕ.

– Профилактика тĕлĕшĕнчен витери стенасене хĕрлĕ е симĕс сăрăпа сăрлани пулăшать.

Сиплене чăхха ушкăна каялла ярсан чăхсем ăна каллех сăхма пултараççĕ. Çавăнпа та ун пек чăх-чĕпе пуссан вырăнлăрах.

Пĕлес тенеччĕ

Сăваплă кĕтес

Турăш кĕтесне вырăнтан вырăна куçарма юрамасть теççĕ. Çакă тĕрĕс-и?

С. ПЕТРОВА.

Çатракасси ял тăрăхĕ.

Тĕн çыннисем турăша вырăнтан вырăна тата час-час куçарма хушмаççĕ. Ку кĕтес чăннипех те сăваплă шутланать. Тĕн уявĕсенче, ваттисене асăннă кунсенче, хамăра йывăр вăхăтра эпир кунта Турра кĕлтăватпăр, пурнăçран уйрăлнисем валли канлĕх ыйтатпăр, хамăра пулăшмашкăн тархаслатпăр. Çавăнпа та çак кĕтес яланах пĕр вырăнта пулсан аван.

Турăш кĕтесне çуртăн хĕвелтухăç енне вырнаçтармалла. Çула тухас умĕн те ăнăçу ыйтса хĕвел тухăç енне тăрса сăх сăхмалла.

ИОАН атте.

Тĕрлĕ чирпе кĕрешме

Йывăçа мăк пусса илчĕ

Улмуççи, чие тĕмĕ çинчи мăка мĕнле пĕтермелле?

А. ГЕРАСИМОВА.

Ку тĕлĕшпе юлашки вăхăтра сад ăстисем тимĕр купоросĕпе анлăн усă кураççĕ. Вăл кăмпа чирĕсене пĕтерме, йывăç суранĕсене сиплеме, мăкпа кĕрешме пулăшать. Анчах та вăл хăватлă им-çам шутланать, çавăнпа та унпа асăрханса ĕçлемелле. Ешĕл сенкер те вырăнлă. Вăл тимĕр купоросĕнчен те хăватлăрах. Хлороз текен чир пулсан ешĕл сенкер – чи вырăнли. Хлороз – çулçăсем ытла ир сарăхни, татăлса ŭкни. Ку чир çулла чылай йывăça тапăнма пултарать.

Телепрограмма

с 15 по 21 июля 2013 года

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15.07

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 Т/с «ПРОСПЕКТ БРАЗИЛИИ» 16+
16.10 «Я подаю на развод» 16+
17.00 Т/с «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ОТРАЖЕНИЕ» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 «Городские пижоны» «Фалькон» 18+
1.00 Х/ф «КОМНАТА СТРАХА» 16+
3.05 Х/ф «ЗАТУРА»

РТР

С 5.00 до 11.50 вещание осуществляется по кабельным сетям
5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00, 17.30 Т/с «ВЕРОНИКА. ПОТЕРЯННОЕ СЧАСТЬЕ» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «РУССКАЯ НАСЛЕДНИЦА» 12+
23.30 Фестиваль «Славянский базар-2013»
1.30 Вести +
1.50 Х/ф «ОБЫКНОВЕННОЕ ЧУДО»
3.20 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК-17» 16+
4.15 Комната смеха

ЧУВАШИЯ

17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия
На канале «Россия 2»
7.55-8.25 Вести-Спорт-Чувашия

КУЛЬТУРА

7.00 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 «Наблюдатель»
11.15 Х/ф «ЛЕТЯТ ЖУРАВЛИ»
12.55 Д/ф «Стать мужчиной в Африке»
13.50 «ОСТРОВ БЕЗ ЛЮБВИ» «Ионыч» «Часы» Режиссер К. Худяков
15.50 Х/ф «ПОКА ПЛЫВУТ ОБЛАКА»
17.00 «Портрет на фоне Солнца»
17.40 Звезды скрипичного искусства. Пинхас Цукерман
18.30 Д/ф «Петр Первый»
18.40 «Полиглот»
19.45 Д/ф «Евгений Нестеренко. Неделя в России»
20.25 «СПИД: чума XX века или гениальная мистификация?»
20.55 Д/ф «Пределы времени»
21.45 Гении и злодеи. Александр Алехин
22.15 Т/с «МАЯКОВСКИЙ. ДВА ДНЯ»
23.00 «Герман, сын Германа»
23.50 «Красота скрытого»
0.20 Д/с «Удивительный мир Альбера Кана»
1.15 С. Рахманинов. Концерт №1 для фортепиано с оркестром. Дирижер Дмитрий Лисс. Солист Борис Березовский
1.40 Academia
2.30 «Пир на весь мир»

НТВ

6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.35 Х/ф «БРАТАНЫ» 16+
19.30 Т/с «МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА» 16+
21.25 Х/ф «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
23.15 «Сегодня. Итоги»
23.35 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.40 Дикий мир 0+
3.25 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+
5.05 Т/с «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ЗАЩИТА» 16+

ВТОРНИК, 16.07

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15, 4.20 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 Т/с «ПРОСПЕКТ БРАЗИЛИИ» 16+
16.10 «Я подаю на развод» 16+
17.00 Т/с «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ОТРАЖЕНИЕ» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 «Городские пижоны» «Фалькон» 18+
1.00 «Настоящая речь короля» 12+
1.55 Х/ф «ПРЕДЧУВСТВИЕ» 16+
3.05 Х/ф «ПРЕДЧУВСТИЕ» 16+
3.35 Т/с «ЭЛЕМЕНТАРНО» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50, 4.45 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00, 17.30 Т/с «ВЕРОНИКА. ПОТЕРЯННОЕ СЧАСТЬЕ» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «РУССКАЯ НАСЛЕДНИЦА» 12+
22.45 Торжественная церемония закрытия XXII Международного фестиваля «Славянский базар в Витебске»
0.05 «Фокус-покус. Волшебные тайны»
1.05 Вести +
1.30 «Честный детектив» 16+
2.00 Х/ф «ОБЫКНОВЕННОЕ ЧУДО»
3.30 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК-17» 16+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Утренний гость (на чувашском языке)
9.30-9.45 Активная молодежь
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 «Наблюдатель»
11.15, 22.15 Т/с «МАЯКОВСКИЙ. ДВА ДНЯ»
12.05 Д/с «Завтра не умрет никогда»
12.35 Д/ф «Роберт Фолкон Скотт»
12.40 Д/с «Норманны»
13.35 «ОСТРОВ БЕЗ ЛЮБВИ» «Перед потухшим камельком» Режиссер К. Худяков
14.25 Д/ф «Евгений Нестеренко. Неделя в России»
15.10 Красуйся, град Петров!
15.50 Х/ф «ПОКА ПЛЫВУТ ОБЛАКА»
17.00 «Сэр Александр Аникст»
17.40 Звезды скрипичного искусства. Сергей Хачатрян
18.40 «Полиглот»
19.45 Д/ф «Служебный роман» с кинокамерой»
20.25 «Тайны рефлексологии»
20.55 Д/ф «Пределы света»
21.45 Гении и злодеи. Игорь Стравинский
23.00 «Герман, сын Германа»
23.50 «Красота скрытого»
0.20 «Джем-5»
1.15 Д/ф «Возвращение нонконформиста»

НТВ

6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.35 Х/ф «БРАТАНЫ» 16+
19.30 Т/с «МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА» 16+
21.25 Х/ф «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
23.15 «Сегодня. Итоги»
23.35 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.30 Главная дорога 16+

СРЕДА, 17.07

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 Т/с «ПРОСПЕКТ БРАЗИЛИИ» 16+
16.10 «Я подаю на развод» 16+
17.00 Т/с «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВЫХОЖУ ТЕБЯ ИСКАТЬ 2» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 «Городские пижоны» «Фалькон» 18+
1.00 «Городские пижоны» «Форс-мажоры» 16+
1.55, 3.05 Х/ф «ПОМЕЧЕННЫЙ СМЕРТЬЮ» 16+
3.35 Х/ф «МОНСТРЫ ПРОТИВ ПРИШЕЛЬЦЕВ. ТЫКВЫ-МУТАНТЫ ИЗ ОТКРЫТОГО КОСМОСА» 12+
3.55 Т/с «ЭЛЕМЕНТАРНО» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50, 4.45 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00, 17.30 Т/с «ВЕРОНИКА. БЕГЛЯНКА» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «РУССКАЯ НАСЛЕДНИЦА» 12+
22.00 Торжественная церемония закрытия XXVII Всемирной летней Универсиады-2013 в Казани
0.10 «Любовь и голуби. Фестиваль-57»
1.10 Вести +
1.35 Х/ф «РОМАНОВЫ. ВЕНЦЕНОСНАЯ СЕМЬЯ» 12+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

Профилактика
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 «Наблюдатель»
11.15, 22.15 Т/с «МАЯКОВСКИЙ. ДВА ДНЯ»
12.05 Д/с «Завтра не умрет никогда»
12.35 Д/ф «Бенедикт Спиноза»
12.40 Д/с «Норманны»
13.35 «ОСТРОВ БЕЗ ЛЮБВИ» «Вас буду ждать я» Режиссер К. Худяков
14.30 Д/ф «Владимир Нахабцев. «Служебный роман» с кинокамерой»
15.10 Красуйся, град Петров!
15.50 Х/ф «КОРОЛЕВЫ СВИНГА»
17.40 Звезды скрипичного искусства. Дэниэл Хоуп
18.40 «Полиглот»
19.45 Д/ф «Последний император. Дуэль с судьбой»
20.25 Универсиада-2013. «Шаляпин-гала. Казань - Санкт-Петербург» Прямая трансляция
23.00 «Герман, сын Германа»
23.50 «Красота скрытого»
0.20 «Джем-5»
1.30 Д/ф «Австрия. Зальцбург. Дворец Альтенау»
1.55 Academia
2.40 Пьесы для фортепиано П. Чайковского исполняет Мирослав Култышев

НТВ

Профилактика
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Первая кровь» 16+
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.35 Х/ф «БРАТАНЫ» 16+
19.30 Т/с «МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА» 16+
21.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
23.15 «Сегодня. Итоги»
23.35 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.35 Квартирный вопрос 0+
3.35 «Призраки Дома Романовых» 16+
4.30 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+

ЧЕТВЕРГ, 18.07

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 Т/с «ПРОСПЕКТ БРАЗИЛИИ» 16+
16.10 «Я подаю на развод» 16+
17.00 Т/с «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР» 16+
18.45 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ВЫХОЖУ ТЕБЯ ИСКАТЬ 2» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 «Городские пижоны» «Фалькон» 18+
1.00 Х/ф «Я, РОБОТ» 12+
3.05 Х/ф «ЧЕРНАЯ ВДОВА» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00, 17.30 Т/с «ВЕРОНИКА. БЕГЛЯНКА» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «РУССКАЯ НАСЛЕДНИЦА» 12+
22.50 «Тайна горы мертвецов. Перевал Дятлова» 16+
0.45 «Свидетели. «Евгений Евтушенко. Я - разный»
2.55 Х/ф «КИНОЗВЕЗДА В АРМИИ» 16+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Доступная среда
9.15-9.45 Секреты здоровья и красоты
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 «Наблюдатель»
11.15, 22.15 Т/с «МАЯКОВСКИЙ. ДВА ДНЯ»
12.05 Д/с «Завтра не умрет никогда»
12.35 Д/ф «Антонио Сальери»
12.40 Д/с «Норманны»
13.35 «ОСТРОВ БЕЗ ЛЮБВИ» «Надежда и Павел» Режиссер К. Худяков
14.30 Д/ф «Последний император. Дуэль с судьбой»
15.10 Красуйся, град Петров! Зодчий Карл Росси
15.50 Х/ф «КОРОЛЕВЫ СВИНГА»
17.40 «Вокзал мечты»
18.20 «Мировые сокровища культуры»
18.40 «Полиглот»
19.45 Д/ф «Евтушенко. Комментарии»
20.10 Вечер Евгения Евтушенко в Политехническом музее
21.35 Д/ф «Фидий»
21.45 Гении и злодеи. Дэвид Сарнофф
23.00 «Герман, сын Германа»
23.50 «Красота скрытого»
0.20 «Джем-5»
1.30 Д/ф «Украина. Парк Софиевка»
1.55 Academia
2.40 «Русская рапсодия»

НТВ

6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.35 Х/ф «БРАТАНЫ» 16+
19.30 Т/с «МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА» 16+
21.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
23.15 «Сегодня. Итоги»
23.35 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.35 «Дачный ответ» 0+
3.40 Дикий мир 0+
4.15 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+

ПЯТНИЦА, 19.07

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Контрольная закупка»
9.45 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Доброго здоровьица!» 12+
13.45 «Истина где-то рядом» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 Т/с «ПРОСПЕКТ БРАЗИЛИИ» 16+
16.10 «Жди меня»
17.00 Т/с «ЖЕНСКИЙ ДОКТОР» 16+
18.45 «Человек и закон» 16+
19.50 «Поле чудес»
21.00 «Время»
21.30 «Один в один!» На бис!
0.30 Х/ф «ГОРОДСКИЕ ПИЖОНЫ» РОБЕРТ ДЕ НИРО, КВЕНТИН ТАРАНТИНО, ДЖЕК НИКОЛСОН Х/ф «МИР КОРМАНА» 16+
2.10 Х/ф «КОРОЛЬ БИЛЬЯРДА» 16+
4.25 Х/ф «МУХА» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «Кулагин и партнеры» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50, 14.50 Вести. Дежурная часть
12.00 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
13.00 «Особый случай» 12+
15.00 Т/с «ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ»
16.00, 17.30 Т/с «ВЕРОНИКА. БЕГЛЯНКА» 12+
18.30 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 «Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна» 16+
22.55 Х/ф «КОРОЛЬ, ДАМА, ВАЛЕТ» 12+
0.50 Х/ф «ЛЕСНОЙ ВОИН» 16+
3.00 Горячая десятка 12+
4.05 Т/с «ЗАКОН И ПОРЯДОК-17» 16+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Для вас, любимые. Концерт по заявкам
9.15 Вспомни, солдат (на чувашском языке)
9.30-9.45 Азбука электробезопасности
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.10-17.30 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 Д/с «Соблазненные Страной Советов»
11.00, 17.25, 2.40 «Мировые сокровища культуры»
11.15 Т/с «МАЯКОВСКИЙ. ДВА ДНЯ»
12.05 Д/с «Завтра не умрет никогда»
12.40 Д/ф «Книга Страшного суда»
13.35 «ОСТРОВ БЕЗ ЛЮБВИ» «Семейное счастье» Режиссер К. Худяков
14.30 Д/ф «Евтушенко. Комментарии»
14.55 Д/ф «Береста-береста»
15.10 Красуйся, град Петров!
15.50 Х/ф «КОРОЛЕВСКАЯ СВАДЬБА»
17.40 «Волшебный мир фламенко» Концерт звезд Испании в КЗЧ
18.35 Д/с «Тридцатые в цвете»
19.45 «Искатели» «Атлантида Черного моря»
20.30 «Линия жизни»
21.30 Х/ф «ПРОВЕРКА НА ДОРОГАХ»
23.00 «Герман, сын Германа»
23.50 Д/ф «Гламур»
0.40 «Джем-5»
1.45 М/ф «Загадка Сфинкса»
1.55 Academia

НТВ

6.00 «НТВ утром»
8.35, 10.20 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.55 «До суда» 16+
11.55 Суд присяжных 16+
13.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
19.30 Т/с «МОСКВА. ТРИ ВОКЗАЛА» 16+
21.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
23.30 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.30 Х/ф «ТАНЕЦ ЖИВОТА» 16+
4.15 «Песня для вашего столика» 12+
5.10 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+

СУББОТА, 20.07

ПЕРВЫЙ

6.00, 10.00, 12.00, 18.00 Новости
6.10 Х/ф «ЗАКОН ОБРАТНОГО ВОЛШЕБСТВА» 16+
8.20 М/ф «Джейк и пираты Нетландии»
8.50 «Смешарики. Новые приключения»
9.00 «Играй, гармонь любимая!»
9.45 «Слово пастыря»
10.15 «Смак» 12+
10.55 «Владимир Маяковский. Третий лишний» 12+
12.15 «Идеальный ремонт»
13.10 «Абракадабра» 16+
15.00 Х/ф «МОЙ ДРУГ ИВАН ЛАПШИН» 12+
16.55 «Алексей Герман. Трудно быть с Богом»
18.15 «Свадебный переполох» 12+
19.20 «Угадай мелодию»
20.00 «Кто хочет стать миллионером?»
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером» 16+
23.00 «КВН» Премьер-лига 16+
0.30 Х/ф «ОТПУСК ПО ОБМЕНУ» 16+
3.05 Х/ф «ЦЫПОЧКА» 16+
4.40 Т/с «ЭЛЕМЕНТАРНО» 16+

РТР

5.00 Х/ф «КРАСАВЕЦ-МУЖЧИНА»
7.30 «Сельское утро»
8.00, 11.00, 14.00, 20.00 Вести
8.20 «Минутное дело» Развлекательная программа
9.20 Субботник
10.05 «Погоня» Интеллектуальная игра
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 «Честный детектив» 16+
12.25, 14.30 Х/ф «ДИВАН ДЛЯ ОДИНОКОГО МУЖЧИНЫ» 12+
16.25 Субботний вечер
18.25, 20.30 Х/ф «ЧЕТЫРЕ ВРЕМЕНИ ЛЕТА» 12+
22.50 Х/ф «С ПРИВЕТОМ, КОЗАНОСТРА» 12+
0.45 Х/ф «ВОИН.COM» 16+
2.35 Х/ф «ДРАКА В БЭТТЛ КРИК» 16+
4.30 Комната смеха

ЧУВАШИЯ

8.10-8.20 Вести-Чăваш ен
10.05 Для вас, любимые. Концерт по заявкам
10.50-11.00 Солнечный зайчик (на чувашском языке)
14.20-14.30 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 2.25 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
10.35 Х/ф «ПРОЩАНИЕ С ПЕТЕРБУРГОМ»
12.05 Д/ф «Василий Васильевич Меркурьев»
12.50 Большая семья. Елена Образцова
13.45 Пряничный домик. «Игрушка из глины»
14.15 М/ф «Мария, Мирабела» «Лесные путешественники»
15.45 «Пешком...» Москва усадебная
16.15 Большой балет
18.15 Д/ф «Стать мужчиной в Меланезии»
19.15 Д/ф «Алексей Герман»
19.50 Х/ф «СЕДЬМОЙ СПУТНИК»
21.15 «Романтика романса» Вадиму Козину посвящается…
22.15 Х/ф «ЧЕРНАЯ КОШКА, БЕЛЫЙ КОТ»
0.20 «РОКовая ночь» с Александром Ф. Скляром. Тори Эймос
1.30 М/ф «Королевская игра» «Праздник»
1.55 «Легенды мирового кино» Изольда Извицкая

НТВ

6.00 Т/с «СТРАХОВЩИКИ» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 19.00 Сегодня
8.15 «Золотой ключ» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 «Готовим с Алексеем Зиминым» 0+
10.20 Главная дорога 16+
10.55 Кулинарный поединок 0+
12.00 Квартирный вопрос 0+
13.20 Следствие вели.. 16+
14.20 «Очная ставка» 16+
15.20 Своя игра 0+
16.10, 19.20 Т/с «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ЗАЩИТА» 16+
20.15 Т/с «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ЗАЩИТА-2» 16+
0.05 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.05 Х/ф «РОЗЫ ДЛЯ ЭЛЬЗЫ» 16+
4.15 Х/ф «МАСКВИЧИ» 16+
5.05 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 21.07

ПЕРВЫЙ

5.40, 6.10 Х/ф «ЗАКОН ОБРАТНОГО ВОЛШЕБСТВА» 16+
6.00, 10.00, 12.00 Новости
7.40 «Служу Отчизне!»
8.15 М/ф «Аладдин»
8.40 «Смешарики. ПИН-код»
8.55 «Здоровье» 16+
10.15 «Непутевые заметки» 12+
10.35 «Пока все дома»
11.25 «Фазенда»
12.15 «Ералаш»
13.50 Х/ф «ПРИНЦ ПЕРСИИ: ПЕСКИ ВРЕМЕНИ» 12+
15.55 «Леонид Агутин. Капля сожаления»
17.00 «Клуб Веселых и Находчивых» Высшая лига 16+
19.10 «Вышка» 16+
21.00 «Время»
21.15 «Универсальный артист» 12+
23.00 «Городские пижоны» «Под куполом» 16+
23.45 Х/ф «ЦЕЗАРЬ ДОЛЖЕН УМЕРЕТЬ» 16+
2.35 Х/ф «ТАЙНАЯ ЖИЗНЬ ПЧЕЛ» 16+
4.15 «Контрольная закупка»

РТР

5.00 Х/ф «О БЕДНОМ ГУСАРЕ ЗАМОЛВИТЕ СЛОВО»
8.20 Сам себе режиссер
9.10 «Смехопанорама»
9.40 Утренняя почта. Неделя в городе
11.00, 14.00, 20.00 Вести
11.10 «Городок»
11.45, 14.30 Х/ф «БАБЬЕ ЦАРСТВО» 12+
16.05 «Смеяться разрешается»
18.20, 20.30 Х/ф «ЧЕТЫРЕ ВРЕМЕНИ ЛЕТА. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 12+
22.30 Х/ф «РАСПЛАТА ЗА ЛЮБОВЬ» 12+
0.20 Х/ф «ОГРАБЛЕНИЕ КАЗИНО» 16+
2.20 Х/ф «ПРЯМОЙ КОНТАКТ» 16+
4.15 Комната смеха

ЧУВАШИЯ

10.20-11.00 Вести-Чувашия. События недели
На канале «Россия 2»
9.20-9.45 Вести-Спорт-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
10.35 Х/ф «ШВЕДСКАЯ СПИЧКА»
11.30 «Легенды мирового кино» Мария Шелл
12.00 Россия, любовь моя! Ведущий Пьер Кристиан Броше. «Ингушская свадьба»
12.25 Х/ф «РЫЖИК»
13.50 М/ф «Дюймовочка»
14.20, 1.55 Д/ф «Умные обезьяны»
15.10 Роби Лакатош и его ансамбль в Москве
16.05 «Искатели» «Клад Ваньки-Каина»
16.55 Д/ф «Служу музам, и только им!.. Юрий Яковлев»
17.35 Х/ф «ДРУЗЬЯ И ГОДЫ»
19.45 «Линия жизни»
20.40 XXII Церемония награждения лауреатов театральной премии «Хрустальная Турандот»
21.50 Балеты Ролана Пети. «ГОЛУБОЙ АНГЕЛ»
23.20 Х/ф «МЕЛЬНИЦА И КРЕСТ»
1.00 «Энди Уильямс. Лунная река и я» Музыкальная программа
2.50 Д/ф «Томас Кук»

НТВ

6.00 Т/с «СТРАХОВЩИКИ» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 19.00 Сегодня
8.15 «Русское лото плюс» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 Едим дома 0+
10.20 «Кулинарные курсы: Италия. Тоскана» с Юлией Высоцкой 0+
10.50 «Чудо техники» с Сергеем Малоземовым 12+
11.20 «Поедем, поедим!» 0+
12.00 «Дачный ответ» 0+
13.20 СОГАЗ - Чемпионат России по футболу 2013/2014. «Рубин» - «Зенит»
15.30 «Цените жизнь» 12+
16.15, 19.20 Т/с «ГОСУДАРСТВЕННАЯ ЗАЩИТА-2» 16+
0.20 Т/с «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 16+
2.20 Х/ф «УБИТЬ ВЕЧЕР» 12+
4.20 Х/ф «МАСКВИЧИ» 16+
5.05 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 12+

Пĕлтерӳсем. Объявления

К сведению потребителей услуг МУП ЖКХ "Моргаушское"

1. Информация о наличии (отсутствии) технической возможности доступа к регулируемым товарам и услугам теплоснабжения МУП ЖКХ "Моргаушское", а также о регистрации и ходе реализации заявок на подключение к системе теплоснабжения за 2 квартал 2013 года.

Показатели	Потребители, расположенные на территории Моргаушского района Чувашской Республики			
	Моргаушского сельского поселения	Москакасинского сельского поселения	Ильинского сельского поселения	Б. Сундырского сельского поселения
Количество поданных и зарегистрированных заявок	0	0	0	0
Количество исполненных заявок	0	0	0	0
Количество заявок на подключение к системе теплонабжения, по которым принято решение об отказе в подключении	0	0	0	0
Резерв мощности системы теплоснабжения Гкал/час	19,33	1,72	1,75	2,09

Информация в полном объеме размещена на сайте МУП ЖКХ "Моргаушское" в сети Интернет по адресу:http://morgaushi-gkh.ucoz.ru/

ИЗВЕЩЕНИЕ

Кадастровый инженер Юрин Евгений Викторович, адрес: 428027, Чувашская Республика, г. Чебоксары, пр. 9 Пятилетки, д.20, кв.309, тел./факс (8352) 52-25-86, E-mail: apex@cbx.ru, извещает о необходимости согласования проекта межевания земельных участков, образуемых путем выдела в счет земельных долей из земель сельскохозяйственного назначения, принадлежащих гражданам на праве общей долевой собственности.

Исходный земельный участок 21:17:250801:1, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Александровское сельское поселение, территория бывшего СХПК им. Ильича. Образуемый участок расположен примерно в 2,6 км к юго-востоку от н.п. Паймурзино.

Заказчик Егоров Федор Аверкиевич, 429535, Чувашская Республика, Моргаушский район, д. Васькино, ул. Ленина, д. 32, телефон (83541) 6-15-00.

С проектом межевания можно ознакомиться у заказчика и кадастрового инженера по вышеуказанным адресам со дня опубликования данного объявления до «13» августа 2013 г.

Предложения заинтересованных лиц о доработке проекта межевания после ознакомления с ним, возражения и замечания по местоположению и площади образуемых земельных участков принимаются кадастровым инженером в письменном виде по адресу электронной почты apex@cbx.ru и почтовому адресу 428027, Чувашская Республика, г. Чебоксары, пр. 9 Пятилетки, д.20, кв.309, а также в органе кадастрового учета по месту расположения земельных участков до «15» августа 2013 г.

При направлении мотивированных возражений, замечаний, предложений по местоположению границ и площади образуемых земельных участков предъявлять документы о праве на земельный участок и удостоверение личности.

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Настоящим извещением уведомляем участников долевой собственности на земельный участок с кадастровым номером 21:17:121301:1, о месте и порядке ознакомления с проектом межевания земельного участка, образованного в счет земельной доли. Предметом согласования являются размер и местоположение границ выделяемого земельного участка.

Заказчиками проекта межевания являются: Алексеева Роза Георгиевна, адрес: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Милюдакасы, ул. Колхозная, д. 13. Жирнов Виталий Семенович, адрес: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Милюдакасы, ул. Колхозная, д. 4. Жирнова Июлия Васильевна, адрес: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Милюдакасы, ул. Колхозная, д. 2.

Проект межевания земельного участка подготовлен кадастровым инженером Николаевым А.В., номер квалификационного аттестата 21-11-68. Почтовый адрес и адрес электронной почты, по которым осуществляется связь с кадастровым инженером: 429530, Чувашская Республика, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5. E-mail:arshin21@yandex.ru

Кадастровый номер исходного земельного участка 21:17:121301:1. Адрес местоположения: Чувашская Республика-Чувашия, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение.

С проектом межевания земельного участка можно ознакомиться по адресу: 429530, Россия, Чувашская Республика, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5.

Обоснованные возражения после ознакомления с проектом межевания относительно размера и местоположения границ земельного участка принимаются в течение 30 дней со дня опубликования данного извещения по адресу: 429530, Чувашская Республика-Чувашия, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5 ООО «Аршин» и в филиале ФГБУ «ФКП Росреестра» по Чувашской Республике-Чувашии, по адресу: Чувашская Республика-Чувашия, г. Чебоксары. пр. Московский, д. 37.

ВНИМАНИЮ ЖИТЕЛЕЙ СЕЛА МОРГАУШИ

В период с 1 апреля по 31 сентября 2013 г. СКИДКА на каждое окно Salamander 3000 руб.

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА, ВИТРАЖИ, БАЛКОННЫЕ РАМЫ, ПЕРЕГОРОДКИ

по минимальным ценам! Москитная сетка в подарок

Срок изготовления от 3 до 5 дней. Германское качество. Пенсионерам дополнительные скидки

ОКНА сельский вариант от 3500 р. квартира от 5300 р.

КОНДИЦИОНЕРЫ от 13999 р. Продажа. Монтаж. Гарантия.

«ДАНИЛА-МАСТЕР» ул. 50 лет Октября, д. 6а (торговый центр «Универмаг», 2 этаж). Тел.: 8-927-667-34-38, (8352)37-34-38 1-5.

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ Тел.: 8-927-667-40-92. 11-25.

Цифровое спутниковое телевидение ТРИКОЛОР - 7000 руб. ТЕЛЕКАРТА - 3000 руб. Гарантия. Тел.: 8-905-345-77-19. 5-20.

Услуги буровой машины для бурения колодцев разного диаметра с доставкой и установкой колец. Тел.: 8-903-379-09-01. Вячеслав. 3-10.

Спутниковое цифровое телевидение ТРИКОЛОР - 7300 руб. +подарок на 500 руб. ТЕЛЕКАРТА - 3000 руб. Дилер, установщик по району. Тел.: 8-906-385-29-30. 3-10.

БЕТОН, РАСТВОР всех марок. Доставка. Дешево. Тел.: 8-927-668-87-78. 23-43.

ТЦ «ЛОТОС» реализует: цемент – 170 р., профнастил окраш. 213 руб. кв. м., оцинкован. 171 руб. кв. м., трубы б/у для столбов 127 р. пог. м. , профиль 20х20, 40х20, 40х40, поликарбонат тепличный – 1500 р., пиломатериалы – 6500 руб. за куб. м., утеплители. Доставка. Заявка по тел.: 8-917-665-27-26, 48-33-46. 8-10.

ПЕСОК речной, ОПГС (гравмасса), ЩЕБЕНЬ. Доставка. Тел.: 8-927-668-84-40. 23-43.

МОСКВА – ВАХТА!!!
В Москву и Московскую обл. требуются **ФАСОВЩИЦЫ, ГРУЗЧИКИ**
Питание, проживание — БЕСПЛАТНО. Вахта. Выезд группами до предприятия. Гарантии. З/п 27 000 – 35 000 руб.
Тел.:8(8352)29-80-30, 29-50-30. 2-4.

Продаю ПЕСОК, ГРАВМАССУ от 10 до 15 тонн. Доставка. Тел.: 8-903-065-60-58. 8-22.

Срочно! Вахта в Москву и МО:
– фасовщицы-упаковщицы
– грузчики-комплектовщики
Жилье, питание, транспорт – Бесплатное.
З/п 27 000-35 000 1-5.
Тел: 8(8352)36-03-32, 36-42-92.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Цена договорная, доставка по району бесплатно. Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-679-18-11. 1-10.

Продаем пропаренные керамзитобетонные блоки, цемент, керамзит. Адрес: с. Моргауши, «Агропромснаб». Тел.:8-905-340-07-78. 1-10.

Пĕрремĕш хут пăруланă ĕне (хура-шурă) пăрушĕпе пĕрле (вăкăр) сутатăп. Тел.:8-927-865-41-24.

* * *

Продаю ячмень.
Тел.: 8-961-348-11-92.

* * *

Продаю ячмень, овес.
Тел.: 8-906-381-22-99.

* * *

Организация продает шебень, песок, гравмассу (ОПГС), асфальт. Возможна доставка.
Тел.: (8352) 574281,573383, 8-903-358-36-23. 1-8.

* * *

Утерянный аттестат серии 21 АБ 005689, выданный Моргаушским лицеем в 2010 году на имя Антоновой Евгении Юрьевны, считать недействительным.

* * *

Продаю а/м УАЗ-3303, бортовой, 2009 г.в., инжектор, в отл. сост., цвет «белая ночь»; а/м ГАЗ-53, 1990 г.в., самосвал, цвет хаки. Тел.: 8-919-662-00-77.

* * *

Тăвата хут пăрулана шăши тĕслĕ сĕтлĕ ĕне сутатăп. Тел.: 8-965-688-61-68. 2-2.

* * *

Сакăр уйăхри хура-шурă тынашки сутатăп.
Тел.: 8-908-306-81-46.

* * *

Ремонт и диагностика стиральных машин с выездом на дом. Тел.: 8-962-599-04-70, 8-953-010-21-34. 2-2.

* * *

Продаю: кирпич красный одинарный, полуторный; облицовочный всех цветов; двойной керамический; силикатный белый, желтый; КББ р-р 20х20х40; красный половняк; гравмассу; керамзит. Доставка и разгрузка на манипуляторе. Документы. Тел.: 8-903-358-20-97, 8(8352)44-20-97. 1-10.

* * *

Продаю: гравмассу; щебень гранитный, доломитовый, известковый; керамзит; бетон; торф; песок речной, карьерный. С доставкой. Недорого.
Тел.: 8-927-668-70-15. 16-24.

* * *

Пĕчĕк пăру, сурăх туянатăп.
Тел.: 8-905-343-60-63. 8-10.

* * *

Продаю песок, гравмассу, бой кирпича с доставкой.
Тел.: 8-905-347-99-15. 8-10.

* * *

Продается дом в с. Б. Сундырь с земельным участком 15 соток. Газ, свет, отопление, вода – подведены. Тел.: 8-987-279-04-41. 1-2.

* * *

Продаю ОПГС (гравмасса), песок.
Тел.: 8-905-199-69-33. 5-19.

* * *

ПИЛОМАТЕРИАЛЫ ОБРЕЗНЫЕ ВСЕХ РАЗМЕРОВ.
Тел.: 8-903-346-40-58. 4-10.

* * *

Требуются: водитель, приемщик молока и уборщица, з/п от 15000 руб. Адрес.: с. Б. Сундырь.
Тел.: 8-906-386-84-84, 8-909-305-11-11. 1-2.

* * *

На строительство дома из бруса приглашаю плотников и подсобных рабочих. Оплата по договоренности. Тел.: 8-903-346-75-30. 1-3.

* * *

Продаем КИРПИЧ керамический облицовочный, блоки крупноформатные керамические по ценам завода-изготовителя. Скидки и специальные предложения. Доставка. Тел.: 8(8352)24-22-38, 24-22-28. 5-5.

* * *

Хура тĕслĕ ĕне, 10 уйăхри хура-шурă пăру (сĕтлĕ ĕнерен) сутатпăр. Тел.: 8-909-303-11-32.

* * *

Продаю дом с надворными постройками в с. Моргауши. Тел.: 8-927-994-01-22.

* * *

Продаю с доставкой: кирпич керамический, силикатный (любых цветов); блоки керамзитобетонные, газосиликатные, фундаментные, пеноблоки; кольца колодезные; трубы асбестоцементные, профильные; арматуру, цемент; сухие смеси, шифер, рубероид, профнастил, пиломатериалы. Металлоконструкции: гаражные ворота, калитку, забор, беседку, теплицу, козырьки (навесы), решетки, кладочные сетки, печи, мангал, скамейки и т.п. Услуги крана-манипулятора.
Тел.: 8-903-357-46-75, 8-927-880-04-83. 3-10.

* * *

Продам: сетку-рабицу – 600 р., столбы – 200 р., ворота – 3500 р., калитки – 1500 р., секции – 1200 р., профлист. Доставка бесплатная. Тел.: 8-916-140-47-78; 8-916-361-90-39. Продам кровати металлические – 1000 р., матрац, подушку, одеяло – 700 р. Доставка бесплатная. Тел.: 8-916-140-47-06. 1-10.

Прогноз погоды

	воскресенье 14 июля				понедельник 15 июля				вторник 16 июля				среда 17 июля			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %																
Осадки мм																
Температура °С	+14	+19	+20	+15	+12	+19	+22	+17	+14	+21	+24	+20	+18	+23	+27	+21
Давление мм	744	746	746	747	747	749	748	747	747	747	745	745	745	745	743	743
Влажность %	83	53	44	59	67	45	38	57	68	48	37	55	67	55	40	56
Ветер м/сек	1	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4
	В	С-В	С	В	В	Ю-В	Ю-В	В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю-В
Солнце восход / заход		04:27	21:30			04:29	21:28			04:30	21:27			04:32	21:26	
Луна восход / заход		11:39	23:07			12:53	23:27			14:10	23:52			15:28	-	
фаза																

«СПК-племзавод «Свобода» правленийĕ
Анатолий Петрович СМИРНОВ
вилсе кайнă пирки унăн çемйипе тата çывăх тăванĕсемпе пĕрле чĕререн хурланни çинчен пĕлтерет.

Муркаш районĕнчи «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат

УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ:
Чăваш Республикин Информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министерстви

ЧР Информаци политикин тата массăллă коммуникацисен министерствин "Муркаш районĕн «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат редакцийĕ" Чăваш Республикин хай тытăмлă учрежденийĕ.

Тĕп редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чăваш Республики, Муркаш ялĕ, Мир урамĕ, 9А çурт.
ТЕЛЕФОНСЕМ: тĕп редактор - 62-1-36, яваплă секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнăç пайĕ - 62-2-82, экономика тата социаллă пурнăç пайĕ - 62-1-38.
Факс: 62-1-36. E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Çыхăну, информаци технологийĕсен тата массăллă коммуникаци сферине пăхса тăракан Федераллă службăн Чăваш Республикипе – Чăваш Енпе ĕçлекен управленийĕ 2012 çулхи юпа уйăхĕн 11-мĕшĕнче ПИ ТУ 21-00249 № регистрациленĕ.

Калăпăшĕ 2 пичет листи.
Ал çырăвĕсене рецензилемеççĕ, каялла тавăрса памаççĕ, 2 страницăран пысăкраххисене йышăнмаççĕ.
Рекламăпа пĕлтерӳсен чăнлăхĕшĕн вĕсене паракансем яваплă.

ИЗДАНИ ИНДЕКСĔ: 54822.
Хаçат юн тата шăмат кунсерен тухать.
Номер дежурнăйĕ Шапошников В.Л.
Пичете панă 12.07.2013 ç.
Пичете памалли вăхăт: графикпа – 17 сех. 20 мин., чăннипе – 17 сех. 20 мин.
Заказ Тираж 4582.

Номер набран и сверстан в АУ ЧР «Редакция Моргаушской районной газеты «Çĕнтерӳ ялавĕ», отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.